

საქართველოს კანონი

რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის შესახებ

თავი I. ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. კანონის რეგულირების სფერო

1. ეს კანონი, დიფერენცირებული მიდგომის საფუძველზე, ადგენს სამართლებრივ ჩარჩოს რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის უზრუნველსაყოფად და იმ პირთა უფლება-მოვალეობებს, რომლებიც ახორციელებენ მაიონებელი გამოსხივების წყაროებთან დაკავშირებულ საქმიანობებს ასევე, რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ იმ საკითხებს, რომლებიც არ არის რეგულირებული „რადიოაქტიური ნარჩენების შესახებ“ საქართველოს კანონით.

2. ეს კანონი განსაზღვრავს სახელმწიფო დაწესებულებების ფუნქციებს რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სახელმწიფო რეგულირების სფეროში და ასევე, რადიაციული დაცვის, ბირთვული და რადიოაქტიური მასალების და მაიონებელი გამოსხივების სხვა წყაროების ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის ღონისძიებებს.

3. ამ კანონის რეგულირების სფეროს არ წარმოადგენს არამაიონებელი გამოსხივება და მის გამოყენებასთან დაკავშირებული რისკები, ასევე, სამხედრო მიზნით მაიონებელი გამოსხივების წყაროს გამოყენება.

4. ეს კანონი არ ვრცელდება რეგულირებიდან გამორიცხულ რადიოაქტიურ წყაროებსა და საქმიანობებზე, რომლის ღონეები დგინდება მოქმედი კანონმდებლობით.

მუხლი 2. აკრძალული საქმიანობა

აკრძალულია ნებისმიერი ქმედება, რომელიც უკავშირდება ბირთვული იარაღისა და ბირთვული მასალების შემცველი სხვა ასაფეთქებელი მოწყობილობების დამზადებას, ფლობასა და გადაცემას, ასეთი იარაღისა და მოწყობილობების პირდაპირ ან არაპირდაპირ კონტროლს, ასევე, ბირთვული ან სხვა რადიოაქტიური მასალის არამშვიდობიანი მიზნით გამოყენებას და სხვა ქვეყნებთან თანამშრომლობას ბირთვული იარაღისა და ბირთვული მასალების შემცველი სხვა ასაფეთქებელი მოწყობილობების შესაქმნელად.

მუხლი 3. კანონის მიზნები და ამოცანები

1. ამ კანონის მიზანია:

ა) ადამიანისა და გარემოს დაცვა მაიონებელი გამოსხივების მავნე ზემოქმედებისაგან, როგორც აწმყოში, ისე მომავალში;

ბ) მაიონებელი გამოსხივების წყაროების ბირთვული უსაფრთხოება და დაცულობა.

2. ამ კანონის ამოცანაა:

ა) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის ეროვნული პოლიტიკის განსაზღვრა;

ბ) საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოს (შემდგომში - მარეგულირებელი ორგანო) ფუნქციების

განსაზღვრა, მაიონებელი გამოსხივების წყაროების მშვიდობიანი მიზნებით გამოყენებაზე მარეგულირებელი კონტროლის განსახორციელებლად;

გ) საქართველოს საერთაშორისო ვალდებულებების იმპლემენტაცია.

მუხლი 4. ტერმინთა განმარტება

ამ კანონში გამოყენებულ ტერმინებს აქვს შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) **ავტორიზაცია** – ადმინისტრაციული წარმოება, რომლის ფარგლებშიც მარეგულირებელი ორგანო პირს ანიჭებს ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განხორციელების უფლებამოსილებას, რეგისტრაციის, ლიცენზიის ან/და ნებართვის სახით;

ბ) **ბირთვული გაუვრცელებლობის გარანტიები** – ვალდებულებათა სისტემა, რომელსაც საფუძვლად უდევს ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოსა და მის წევრ ქვეყნებს შორის დადებული შეთანხმება;

გ) **ბირთვული და რადიაციული ობიექტი** – ობიექტი (ნაგებობებისა და აღჭურვილობის ჩათვლით), სადაც ხორციელდება მაიონებელი გამოსხივების წყაროებთან მოპყრობა;

დ) **ბირთვული დაცულობა** - ბირთვულ მასალასთან, სხვა რადიოაქტიური მასალასთან, ასოცირებულ ობიექტებთან ან საქმიანობებთან დაკავშირებული სისხლის სამართლებრივი ან განზრახ უკანონო ქმედებების პრევენცია, დეტექტირება და ამგვარ ქმედებებზე რეაგირება;

ე) **ბირთვული დაცულობის კულტურა** - მახასიათებლების, დამოკიდებულებისა და ქცევის ერთობლიობა, რომელიც ხელს უწყობს და უზრუნველყოფს ბირთვული დაცულობის მდგრადობას;

ვ) **ბირთვული დაცულობის სისტემა** – სამართლებრივი, კვლევითი და საინჟინრო ღონისძიებები, რომელთა მიზანია ბირთვული ტერორიზმის, ბირთვული და რადიოაქტიური მასალების დატაცების ან მათთან არაკანონიერი მოპყრობის თავიდან აცილება;

ზ) **ბირთვული უსაფრთხოება** - ოპერირების სათანადო პირობები, ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციების პრევენცია და ამგვარი სიტუაციების შედეგების მიტიგაცია მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, რის შედეგადაც ხდება პერსონალის, მოსახლეობისა და გარემოს დაცვა არასათანადო რადიაციული რისკისაგან;

თ) **ბირთვული უსაფრთხოების კულტურა** - მახასიათებლებისა და დამოკიდებულების ერთობლიობა, რომლითაც დაცვისა და უსაფრთხოების საკითხები განსაზღვრულია პრიორიტეტულად და ენიჭება სათანადო ყურადღება პირის საქმიანობაში;

ი) **ბირთვული მასალა** - სპეციალური ხლეჩადი მასალა ან ნებისმიერი საწყისი მასალა. სპეციალურ ხლეჩად მასალას განეკუთვნება ურანი-233; ურანი-235-ით ან ურანი-233-ით გამდიდრებული ურანი; ამ იზოტოპების შემცველი ურანი, რომლის შემადგენლობა აღემატება ბუნებრივს, მაგრამ რომელიც არ არის მადანი ან მადნის ნარჩენი; ნებისმიერი ნივთიერება, რომელიც შეიცავს ერთ ან მეტ ზემოსხენებულ ნივთიერებებს; პლუტონიუმი, გარდა პლუტონიუმ-238-ისა, რომელშიც იზოტოპური კონცენტრაცია აღემატება 80%-ს; საწყის მასალას წარმოადგენს ბუნებრივი ურანი, გადარიბებული ურანი და თორიუმი მეტალური, შენადნობის, სინჯის, ქიმიური მინარევის ან კონცენტრატის სახით;

კ) **ბუნებრივი გამოსხივება** – გარემოში მუდმივად არსებული მაიონებელი გამოსხივება, რომელიც დაკავშირებულია ბუნებრივ ან გარემოში არსებულ წყაროებთან, რომელთა კონტროლიც შეუძლებელია;

ლ) **დეკომისია** – ადმინისტრაციულ და ტექნიკურ ღონისძიებათა ერთობლიობა, რომლის მიზანია ბირთვულ და რადიაციულ ობიექტზე მარეგულირებელი კონტროლის მთლიანად ან ნაწილობრივ მოხსნა;

მ) **დიფერენცირებული მიდგომა** - პროცესი ან მეთოდი, რომლის დროსაც კონტროლის ღონისძიებებისა და პირობების სიმკაცრე დამოკიდებულია კონტროლის დაკარგვის ალბათობაზე, შესაძლო შედეგებსა და დაკავშირებულ რისკებზე;

ნ) **მაიონებელი გამოსხივება** – გამოსხივება, რომელსაც აქვს გარემოში იონური წყვილების წარმოქმნის უნარი;

ო) **მაიონებელი გამოსხივების გენერატორი** – დანადგარი, რომელსაც შეუძლია მაიონებელი გამოსხივების გენერირება და რომელიც შესაძლებელია გამოყენებული იქნას სამეცნიერო, სამრეწველო ან სამედიცინო მიზნებისთვის;

პ) **მაიონებელი გამოსხივების წყარო** – მაიონებელი გამოსხივების გენერატორი, რადიოაქტიური წყარო ან სხვა რადიოაქტიური მასალა;

ჟ) **მარეგულირებელი კონტროლი** – მარეგულირებელი ორგანოს მხრიდან ბირთვული და რადიაციული ობიექტების ან საქმიანობის კონტროლისა და რეგულირების ნებისმიერი ფორმა, რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის მოთხოვნებთან შესაბამისობის დასადგენად;

რ) **მაღალი რადიაციული რისკის მქონე ობიექტი** - ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს კატეგორიზაციის მიხედვით, პირველ და მეორე ავარიული მზადყოფნის კატეგორიებს მიკუთვნებული ობიექტები, ასევე, ნებისმიერი დანიშნულების მქონე ბირთვული და რადიაციული ობიექტი, სადაც საობიექტო შემთხვევების გამო შეიძლება საჭირო გახდეს ობიექტზე დაცვითი ღონისძიებების და რეაგირების სხვა ღონისძიებების მიღება, რათა მიღწეული იქნას საგანგებო სიტუაციაზე რეაგირების მიზნები; ან სადაც წარსულში მოხდა ამგვარი საობიექტო შემთხვევა;

ს) **მოსახლეობის დასხივება** – მაიონებელი გამოსხივების წყაროსგან ფიზიკური პირების დასხივება, რომელიც არის პროფესიული ან/და სამედიცინო დასხივება;

ტ) **ოპერატორი** – პირი, რომელსაც წარდგენილი აქვს განცხადება ამ კანონით რეგულირებადი საქმიანობის განხორციელების უფლების მისაღებად ან მიღებული აქვს ამგვარი უფლება;

უ) **პროფესიული დასხივება** – მაიონებელი გამოსხივების წყაროსგან პერსონალის დასხივება, პროფესიული საქმიანობის განხორციელების დროს;

ფ) **რადიაციული დასხივება** – ქმედება ან პირობები, რომლის დროსაც ადამიანი იმყოფება მაიონებელი გამოსხივების ზემოქმედების ქვეშ;

ქ) **რადიაციული დაცვა** - ადამიანთა დაცვა მაიონებელი გამოსხივების მავნე ზემოქმედებისაგან და მისი მიღწევის საშუალებები;

ღ) **რადიაციული რისკი** - დასხივების მავნე ზემოქმედება ჯანმრთელობაზე (ასევე, ამგვარი ზემოქმედების ალბათობა) და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი სხვა რისკი (მათ შორის, გარემოსთვის), რომელიც პირდაპირი შედეგია დასხივების, რადიოაქტიური მასალის (მათ შორის, რადიოაქტიური ნარჩენის) არსებობის ან გარემოში გაფრქვევის, ასევე, ბირთვული რეაქტორის ბირთვზე, ბირთვულ ჯაჭვურ რეაქციაზე, რადიოაქტიურ ან მაიონებელი გამოსხივების სხვა წყაროზე კონტროლის დაკარგვის;

ყ) **რადიოაქტიური დაბინძურება** – ნებისმიერ ზედაპირზე, მყარ, თხევად ან აირად მასალებში რადიოაქტიური ნივთიერებების არსებობა, სადაც მათი არსებობა არ არის მოსალოდნელი და სასურველი, ასევე, პროცესები, რომლებიც ხელს უწყობს მითითებულ ადგილებში მათ არსებობას;

შ) **რადიოაქტიური მასალა** - მასალა, რომელიც შეიცავს რადიოაქტიურ ნივთიერებას;

ჩ) **რადიოაქტიური ნარჩენები** – ნაკეთობები, მათ შორის, გამოყენებიდან ამოღებული რადიოაქტიური წყარო, მოწყობილობა, ნივთიერება ნებისმიერ აგრეგატულ მდგომარეობაში, რომელიც შეიცავს რეგულირებიდან ამოღების დონეზე მეტი აქტივობის კონცენტრაციის რადიონუკლიდებს ან დაბინძურებულია ამგვარი რადიონუკლიდებით და რომლის შემდგომი გამოყენება გათვალისწინებული არ არის;

ც) **რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხი** – შენობა-ნაგებობების კომპლექსი, სადაც უსაფრთხო შენახვისათვის უვადოდ განთავსებულია რადიოაქტიური ნარჩენები, მათი შემდგომი ამოღების განზრახვის გარეშე;

ძ) **რადიოაქტიური ნარჩენების შესანახი** – შენობა-ნაგებობების კომპლექსი, სადაც ოპერატორმა უსაფრთხო შენახვისათვის დროებით შეიძლება განათავსოს რადიოაქტიური ნარჩენები, გარდა სახელმწიფოს მფლობელობაში არსებული რადიოაქტიური ნარჩენებისა, მათი შემდგომი ამოღების შესაძლებლობის გათვალისწინებით;

წ) **რადიოაქტიური ნარჩენების საცავი** – შენობა-ნაგებობების კომპლექსი, სადაც უსაფრთხო შენახვისათვის დროებით შეიძლება განთავსდეს რადიოაქტიური ნარჩენები, მათ შორის, სახელმწიფოს მფლობელობაში არსებული რადიოაქტიური ნარჩენები, მათი შემდგომი ამოღების შესაძლებლობის გათვალისწინებით;

ჭ) **რადიოაქტიური ნივთიერება** – ნებისმიერი ნივთიერება, რომელიც შეიცავს ერთ ან რამდენიმე რადიონუკლიდს, რომლის აქტივობა ან აქტივობის კონცენტრაცია საჭიროებს გათვალისწინებას რადიაციული დაცვის თვალსაზრისით.

ხ) **რადიოაქტიური წყარო** - რადიოაქტიური მასალის შემცველი წყარო, რომელიც გამოიყენება, როგორც მაიონებელი გამოსხივების წყარო;

ჯ) **რეგულირებიდან ამოღება** – მარეგულირებელი ორგანოს მიერ რადიოაქტიური მასალების ან ბირთვული და რადიაციული ობიექტების ამოღება შემდგომი რეგულირების სფეროდან, ავტორიზებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ფარგლებში;

3) **რეგულირებიდან გამორიცხვა** – დასხივების ცალკეული კატეგორიების გამიზნული გამორიცხვა მარეგულირებელი კონტროლიდან;

3¹) **რეგულირებიდან გათავისუფლება** – შემთხვევა, როდესაც მარეგულირებელი ორგანო იღებს გადაწყვეტილებას, მაიონებელი გამოსხივების წყარო ან ბირთვული და რადიაციული საქმიანობა არ დაუქვემდებაროს რადიაციული დაცვის ან/და ბირთვული უსაფრთხოების კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ცალკეულ მოთხოვნებს, ვინაიდან გამოსხივება და პოტენციური გამოსხივება მცირეა ან დაცვის უზრუნველსაყოფად ოპტიმალური გამოსავალია;

3²) **სამედიცინო დასხივება** – დასხივება, რომელსაც იღებს პაციენტი სამედიცინო დიაგნოსტიკის ან მკურნალობის მიზნით; დამხმარე და მომვლელი (გარდა პირისა, რომელზეც ვრცელდება პროფესიული დასხივების რეჟიმი); ან მოხალისე, რომელიც ჩართულია ბიოსამედიცინო კვლევით პროგრამებში;

33) **სამინისტრო** – საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო;

34) **საქმიანობის გაფართოება** - ლიცენზირებული ან/და რეგისტრირებული საქმიანობის ფარგლებში მაიონებელი გამოსხივების ახალი წყაროს ან/და იმავე სამართლებრივ რეჟიმს დაქვემდებარებული ახალი ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის დამატება;

35) **უსაფრთხოების შეფასება** – მაიონებელი გამოსხივების წყაროსთან და ბირთვულ და რადიაციულ საქმიანობასთან დაკავშირებული საფრთხეების, ასევე, დაცვისა და უსაფრთხოების ღონისძიებების სისტემური შეფასება;

36) **უკონტროლო (უპატრონო) რადიოაქტიური წყარო** – რადიოაქტიური წყარო, რომელიც არასდროს ყოფილა მარეგულირებელი კონტროლის ქვეშ ან რომელიც მიტოვებულია, დაკარგულია, არასათანადო ადგილასაა აღმოჩენილი ან სხვაგვარადაა გადაცემული ავტორიზაციის გარეშე;

37) **ფიზიკური დაცვა** – ღონისძიებები მაიონებელი გამოსხივების წყაროების, ბირთვული მასალისა თუ შესაბამისი აღჭურვილობის დაზიანების, დაკარგვის, უკანონო დაუფლებისა თუ უკანონო გადაცემის პრევენციისათვის.

მუხლი 5. რადიაციული დაცვისა და ბირთვული უსაფრთხოების პრინციპები

მაიონებელი გამოსხივების მავნე ზემოქმედებისაგან ადამიანისა და გარემოს დაცვის მიზნით, რადიაციული დაცვა და ბირთვული უსაფრთხოება უნდა იქნას უზრუნველყოფილი შემდეგი პრინციპების დაცვით:

ა) **პასუხისმგებლობა უსაფრთხოების უზრუნველყოფაზე** - უპირველესი პასუხისმგებლობა რადიაციულ დაცვასა და ბირთვულ უსაფრთხოებაზე ეკისრება ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განმახორციელებელ პირს;

ბ) **ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ეფექტიანი რეგულირების პრინციპი** - ამ კანონით გათვალისწინებულ ბირთვულ და რადიაციულ საქმიანობას უნდა არეგულირებდეს ეფექტიანად დამოუკიდებელი მარეგულირებელი ორგანო საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს სტანდარტების შესაბამისად შემუშავებული კანონმდებლობის დაცვით;

გ) **უსაფრთხოების ეფექტიანი მართვისა და ხელმძღვანელობის პრინციპი** - ამ კანონით გათვალისწინებულ ბირთვულ და რადიაციულ საქმიანობაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებული არიან, შექმნან და შეინარჩუნონ დიფერენცირებულ მიდგომაზე დაფუძნებული მართვის ეფექტიანი სისტემა, რომელშიც ინტეგრირებულია უსაფრთხოების კულტურა;

დ) **დასაბუთების პრინციპი** - ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ავტორიზაციის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებისას, ადამიანისა ან/და საზოგადოებისათვის მიღებულმა სარგებელმა უნდა გადაჭონოს იმ ზიანს, რაც საქმიანობამ შეიძლება გამოიწვიოს. არსებული ან მოსახლეობის დასხივების სიტუაციებში, დასხივების ახალი გზების ან არსებულის ცვლილების შესახებ გადაწყვეტილებები უნდა დასაბუთდეს შემდეგი პრინციპით, რომ გადაწყვეტილება უნდა იყოს ზიანზე უფრო მეტი სარგებლის მომტანი, სოციალური, ეკონომიკური და სხვა შესაბამისი ფაქტორების გათვალისწინებით;

ე) **ოპტიმიზაციის პრინციპი** - ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განმახორციელებელმა პირმა უნდა მიიღოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული

რადიაციული დაცვის ზომები, რათა მოსახლეობისა და პროფესიულ დასხივებას დაქვემდებარებული პირების ინდივიდუალური დოზების მასშტაბი, დასხივების ალბათობა და დასხივებული ადამიანების რაოდენობა შენარჩუნდეს გონივრულობის ფარგლებში მიღწევად ყველაზე დაბალ დონეზე, არსებული ტექნიკური ცოდნისა და ეკონომიკური და სოციალური ფაქტორების გათვალისწინებით. სამედიცინო დასხივებას დაქვემდებარებული პირების დაცვის ოპტიმიზაცია უნდა გავრცელდეს ინდივიდუალურ დოზებზე და სამედიცინო დანიშნულებასთან შესაბამისობაზე, მოქმედი კანონმდებლობის მიხედვით;

ვ) დოზური ზღვრების პრინციპი - ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განმახორციელებლმა პირმა უნდა უზრუნველყოს, რომ თითოეული ადამიანის მიერ მიღებულმა ჯამურმა დოზამ არ გადააჭარბოს მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილ ზღვარს, რათა არც ერთი ადამიანი აღმოჩნდეს მაიონებელ გამოსხივებასთან დაკავშირებული დაუშვებელი რისკის ქვეშ. დოზური ზღვრების პრინციპი არ ვრცელდება სამედიცინო დასხივებაზე;

ზ) ახლანდელი და მომავალი თაობების რადიაციული რისკისგან დაცვის პრინციპი - რადიაციული რისკების კონტროლის მიმდინარე ღონისძიებების ადექვატურობის შეფასებისას, მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული მათი შესაძლო შედეგები ახლა და მომავალში, რათა უზრუნველყოფილი იყოს მოსახლეობისა და გარემოს დაცვა ამგვარი რისკებისაგან, აწმყოში და მომავალში;

თ) ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციების პრევენცია - უნდა განხორციელდეს ყველა შესაძლებელი ღონისძიება ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციის განვითარების პრევენციისა და შედეგების მიტიგაციისათვის;

ი) ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციებისთვის მზადყოფნისა და რეაგირების პრინციპი - მარეგულირებელი ორგანო, შესაბამისი ავტორიზებული პირები და მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული უფლებამოსილი უწყებები ვალდებული არიან, ჩამოაყალიბონ ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციებისთვის მზადყოფნისა და რეაგირების სისტემა;

კ) არსებული ან დაურეგულირებელი რადიაციული რისკების შესამცირებლად დაცვითი ღონისძიებების განხორციელების პრინციპი - არსებული ან დაურეგულირებელი რადიაციული რისკების შესამცირებლად შემუშავებული დაცვითი ღონისძიებები უნდა იყოს დასაბუთებული და ოპტიმიზებული.

მუხლი 6. ბირთვული დაცულობის პრინციპები

სისხლის სამართლებრივი ან განზრახ უკანონო ქმედებების შედეგებისაგან ადამიანის, ქონების, საზოგადოებისა და გარემოს დაცვის მიზნით, ბირთვული დაცულობის ეფექტიანი რეჟიმი უნდა ჩამოყალიბდეს შემდეგი პრინციპების დაცვით:

ა) სახელმწიფოს პასუხისმგებლობა - სახელმწიფომ, საქართველოს საერთაშორისო ვალდებულებების შესაბამისად, უნდა ჩამოაყალიბოს, დანერგოს, შეინარჩუნოს და უზრუნველყოს ბირთვული დაცულობის რეჟიმის მდგრადობა, რომელიც ვრცელდება სახელმწიფოს იურისდიქციის ქვეშ არსებულ ნებისმიერ ბირთვულ მასალაზე, სხვა რადიოაქტიურ მასალაზე, ასოცირებულ დანადგარსა და ასოცირებულ საქმიანობებზე;

ბ) ბირთვული დაცულობის სფეროში პასუხისმგებლობების განსაზღვრა - კანონმდებლობით ნათლად უნდა განისაზღვროს მარეგულირებელი ორგანოს, სხვა კომპეტენტური უწყებებისა და ავტორიზებულ პირთა პასუხისმგებლობები და თანამშრომლობის ვალდებულება ბირთვული დაცულობის სფეროში;

გ) პასუხისმგებლობა დაცულობის უზრუნველყოფაზე - უპირველესი პასუხისმგებლობა ბირთვული დაცულობის უზრუნველყოფაზე ეკისრება ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განმახორციელებელ პირს;

დ) პასუხისმგებლობა ბირთვული და სხვა რადიოაქტიური მასალების საერთაშორისო გადაზიდვაზე - სახელმწიფოს პასუხისმგებლობა, უზრუნველყოს ბირთვული და სხვა რადიოაქტიური მასალების ადექვატური დაცვა, ვრცელდება საერთაშორისო გადაზიდვაზეც მანამ, სანამ აღნიშნული პასუხისმგებლობა სათანადოდ გადაეცემა სხვა სახელმწიფოს;

ე) კანონმდებლობის დარღვევის შემთხვევაში პასუხისმგებლობის განსაზღვრა - ბირთვული დაცულობის სფეროში მოქმედი მოთხოვნების დარღვევის შემთხვევაში, უნდა განისაზღვროს როგორც ადმინისტრაციული, ისე სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა და მოხდეს მათი აღსრულების უზრუნველყოფა;

ვ) საერთაშორისო თანამშრომლობა და დახმარება - სახელმწიფომ უნდა ითანამშრომლოს სხვა სახელმწიფოებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ბირთვულ დაცულობასთან დაკავშირებულ საკითხებზე ინფორმაციისა და გამოცდილების გასაზიარებლად;

ზ) ბირთვული დაცულობის საფრთხეების იდენტიფიცირება და შეფასება - ბირთვული დაცულობის რეჟიმი უნდა უზრუნველყოფდეს ქვეყნის შიდა და გარე საფრთხეების იდენტიფიცირებასა და შეფასებას (მათ შორის, სანდოობის შეფასებას), მიუხედავად იმისა, აღნიშნული საფრთხეები ქვეყნის იურისდიქციის ქვეშაა თუ მიღმა, ასევე, მათი შეფასების მუდმივ განახლებას;

თ) სამიზნეებისა და პოტენციური შედეგების იდენტიფიცირება და შეფასება - ბირთვული დაცულობის რეჟიმის შემუშავებისას, გათვალისწინებული უნდა იყოს სახელმწიფოს მიერ იდენტიფიცირებული და შეფასებული ბირთვული დაცულობის სამიზნეები და პოტენციური შედეგები;

ი) რისკზე დაფუძნებული მიდგომა - ბირთვული დაცულობის სახელმწიფო რეჟიმი უნდა შემუშავდეს რისკზე დაფუძნებული მიდგომით, მათ შორის, რესურსების გამოყოფისას, ღონისძიებების ან/და ბირთვულ დაცულობასთან დაკავშირებული საქმიანობის განხორციელებისას, რომელიც, თავის მხრივ, უნდა ეფუძნებოდეს დიფერენცირებულ მიდგომასა და სიღრმისეულ დაცვას;

კ) ბირთვულ დაცულობასთან დაკავშირებული შემთხვევების იდენტიფიცირება - ბირთვული დაცულობის რეჟიმი უნდა უზრუნველყოფდეს ნებისმიერ ორგანიზაციაში ბირთვული დაცულობის სისტემებისა და ღონისძიებების არსებობას, რომლის მეშვეობითაც ხდება ბირთვულ დაცულობასთან დაკავშირებული შემთხვევების იდენტიფიცირება, შეფასება და კომპეტენტური უწყებისათვის შეტყობინება, დროული რეაგირების მიზნებისთვის;

ლ) ბირთვულ დაცულობასთან დაკავშირებული შემთხვევებისთვის დაგეგმვა, მზადყოფნა და რეაგირება - ბირთვული დაცულობის რეჟიმის ეფექტიანობა დამოკიდებულია

კანონმდებლობით გათვალისწინებული უწყებებისა და ავტორიზებული პირების მიერ ბირთვულ ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციებზე მზადყოფნისა და რეაგირების გეგმის შემუშავებასა და მათ პერიოდულ გამოცდაზე, ტესტირებასა და შეფასებაზე;

მ) ბირთვული დაცულობის რეჟიმის მდგრადობა - ბირთვული დაცულობის რეჟიმის მდგრადობის გაზრდის მიზნით, თითოეული კომპეტენტური ორგანო და რადიაციულ დაცვაში, ბირთვულ უსაფრთხოებასა და დაცულობაში ჩართული პირები ვალდებული არიან, უზრუნველყონ შესაბამისი ადამიანური, ფინანსური და ტექნიკური რესურსები, ბირთვული დაცულობის კულტურა, ეფექტიანობის პერიოდული გამოცდა და შეფასება, ეფექტიანი ინტეგრირებული მართვის სისტემა, შიდა და სხვა საფრთხეების გამოვლენისა და მიტიგაციის პროცედურები.

მუხლი 7. საგნებში რადიოაქტიური ნივთიერების დამატებისა და ამგვარი საგნების იმპორტისა და ექსპორტის აკრძალვა

1. აკრძალულია საკვებ პროდუქტებში, სათამაშოებში, სამკაულში, კოსმეტიკურ საშუალებებსა და სამომხმარებლო პროდუქტში რადიოაქტიური ნივთიერებების განზრახ დამატება, ისევე, როგორც ამგვარი საგნების იმპორტი და ექსპორტი.

2. დაუშვებელია რადიონუკლიდებით დაბინძურებული საცხოვრებელი ან სამუშაო სივრცის გამოყენება, თუ დაბინძურების დონე აღემატება მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილ დაბინძურების დასაშვებ დონეებს.

3. აკრძალულია იმ სამომხმარებლო პროდუქტის იმპორტი, ექსპორტი ან ბაზარზე განთავსება, რომლებიც დაბინძურებულია რადიონუკლიდებით და დაბინძურების დონე აღემატება მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილ დასაშვებ დონეებს.

თავი II. ეროვნული მარეგულირებელი სისტემა

მუხლი 8. სამინისტროს კომპეტენცია

რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში სამინისტროს კომპეტენციაა:

ა) ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება;

ბ) მარეგულირებელი ორგანოს საქმიანობის სახელმწიფო კონტროლი;

გ) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში დადებული საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და საქართველოს სხვა საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების შესრულებაზე ზედამხედველობა;

დ) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში კანონების პროექტებისა და სხვა ნორმატიული აქტების პროექტების შემუშავების კოორდინაცია;

ე) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში სახელმწიფო პროგრამების განხორციელების კოორდინაცია;

ვ) ქვეყანაში არსებული რადიაციული მდგომარეობის შესახებ მარეგულირებელი ორგანოს მიერ მომზადებული ყოველწლიური ანგარიშის საქართველოს მთავრობისთვის წარდგენა.

მუხლი 9. რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ხელისუფლების სხვა უწყებების კომპეტენციები

რადიაციული დაცვის, ბირთვულ უსაფრთხოებასა და დაცულობასთან დაკავშირებულ საკითხებში უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ხელისუფლების უწყებების ფუნქციებია:

ა) საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო - ბირთვული და რადიაციული ობიექტების მშენებლობის ნებართვის გაცემასთან დაკავშირებული საკითხების რეგულირება მოქმედი კანონდებლობის შესაბამისად; მაიონებელი გამოსხივების გამზომი ხელსაწყოების მეტროლოგიური შემოწმება; ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციის შემთხვევაში, კანონმდებლობით განსაზღვრული ღონისძიებების კოორდინირება კომპეტენციის ფარგლებში.

ბ) საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო - კანონმდებლობით დადგენილი წესით, დაინტერესებულ უწყებასთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე, ბირთვული და რადიაციული ობიექტების (გარდა მაიონებელი გამოსხივების გენერატორების მფლობელი ობიექტებისა) ფიზიკური დაცვის უზრუნველყოფა და კონტროლი; ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციების დროს, სამოქალაქო უსაფრთხოების ზომების მიღება; ეროვნული და ტრანსსასაზღვრო რადიაციული ავარიებისთვის მზადყოფნისა და მათი შედეგების ლიკვიდაციისთვის საჭირო ღონისძიებების გატარება; ასევე, ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციების დროს, ბირთვული და რადიოაქტიური ნივთიერებების საექსპერტო და სპეციალური გამოკვლევების განხორციელება, ინციდენტის ადგილის შესწავლა, გამოსაკვლევი ობიექტების ამოღება და მისი შემდგომი კვლევა; უსაფრთხოების უზრუნველყოფა რადიოაქტიური მასალის ტრანსპორტირების, იმპორტის, ექსპორტისა და ტრანზიტის დროს; სასაზღვრო-გამტარ პუნქტებზე, სასაზღვრო ზოლში, სასაზღვრო ზონასა და საქართველოს საზღვაო სივრცეში ბირთვული ან სხვა რადიოაქტიური მასალის არალეგალური მიმოქცევის პრევენცია და გამოვლენა;

გ) საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური - ოპერატიულ-სამძებრო და საგამომიებო მოქმედებების განხორციელება ბირთვულ ან სხვა რადიოაქტიურ მასალასთან დაკავშირებულ დანაშაულებზე; ასევე, კომპეტენციის ფარგლებში, სასაზღვრო-გამტარ პუნქტებზე ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების უზრუნველყოფა; ამასთან, ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით, შესაბამის სახელმწიფო ორგანოებთან კოორდინაციით, საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის მმართველობის სფეროში შემავალი სსიპ - საქართველოს ოპერატიულ-ტექნიკური სააგენტოს მიერ სათანადო ტექნიკური და პროგრამული სისტემების შექმნა, მათი ფუნქციონირების, მომსახურებისა და მონიტორინგის უზრუნველყოფა;

დ) საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო - მისდამი დაქვემდებარებული ბირთვული და რადიაციული ობიექტების უსაფრთხოებისა და ფიზიკური დაცვის უზრუნველყოფა, ასევე, ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციის შედეგების ლიკვიდაციაში მონაწილეობა;

ე) საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო - ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე სამედიცინო მზადყოფნისა და რეაგირების მიზნით, ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის გატარება; ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციის შედეგების ლიკვიდაციაში მონაწილეობა, კომპეტენციის ფარგლებში ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების უწყებათაშორისი სწავლების დაგეგმვა და ორგანიზება; დაზარალებულთა სამედიცინო დახმარების უზრუნველყოფა და დასხივებულ პირთა აღრიცხვა; რადიოფარმაკოპარატების რეგისტრაცია; დასხივებულ პირთა პერიოდული სამედიცინო გამოკვლევის პროცედურის დადგენა;

ვ) საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო - რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულების შესრულებაზე საერთო ზედამხედველობა;

ზ) საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - შემოსავლების სამსახური - ორმაგი დანიშნულების პროდუქციის ექსპორტის, იმპორტის ან ტრანზიტის ნებართვების გაცემა, ბირთვული ან სხვა რადიოაქტიური მასალის საქართველოს ტერიტორიიდან ექსპორტის, საქართველოს ტერიტორიაზე იმპორტისა და ტრანზიტის კონტროლი.

მუხლი 10. მარეგულირებელი ორგანო

1. სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო წარმოადგენს მარეგულირებელ ორგანოს, რომელიც ახორციელებს რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სახელმწიფო რეგულირებას.

2. მარეგულირებელი ორგანო თავის საქმიანობაში დამოუკიდებელია და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, ახორციელებს მარეგულირებელ კონტროლს ამ კანონით გათვალისწინებულ საქმიანობებზე.

3. მარეგულირებელი ორგანო წარმოადგენს კომპეტენტურ ორგანოს რადიაციულ დაცვასთან, ბირთვულ უსაფრთხოებასა და დაცულობასთან დაკავშირებულ საკითხებში და გააჩნია შესაბამისი უფლებამოსილება და რესურსები საკუთარი ფუნქციების ეფექტიანად განსახორციელებლად.

მუხლი 11. მარეგულირებელი ორგანოს ფუნქციები

მარეგულირებელი ორგანოს ფუნქციებია:

ა) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში ნორმატიული აქტების პროექტების შემუშავება;

ბ) ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განხორციელებისათვის ავტორიზაციის მინიჭება, შეჩერება ან/და გაუქმება;

გ) ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის თაობაზე შეტყობინების მიღება კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

დ) ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ინსპექტირება მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებულ მოთხოვნებთან შესაბამისობის დადგენის მიზნით;

ე) მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოთხოვნების და სალიცენზიო, სანებართვო ან სარეგისტრაციო პირობების დარღვევის და არაავტორიზებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის გამოვლენის შემთხვევაში, იძულებითი ზომების განხორციელება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად;

ვ) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში არასავალდებულო სახელმძღვანელოების შემუშავება;

ზ) მაიონებელი გამოსხივების წყაროების, რადიოაქტიური ნარჩენების, შეტყობინების, ავტორიზაციის, ინსპექტირების, ავტორიზებული ორგანიზაციების პროფესიული დასხივების დოზების უწყებრივი რეესტრის შემუშავება და წარმოება;

თ) ბირთვული უსაფრთხოების და დაცულობის კულტურის დანერგვის ხელშეწყობა;

ი) ბირთვული მასალის აღრიცხვისა და კონტროლის სისტემის შემუშავება და წარმოება;

კ) რადიოაქტიური ნარჩენების მართვაზე ზედამხედველობა და სახელმწიფო კონტროლის განხორციელება;

ლ) შესაბამის უწყებებთან თანამშრომლობა ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციების პრევენციის, მათზე მზადყოფნისა და რეაგირების ეფექტიანი სისტემის შექმნისა და შენარჩუნებისთვის;

მ) ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციის შემთხვევაში, კანონმდებლობით განსაზღვრულ ღონისძიებებში მონაწილეობა ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციაზე ოპერატიული და ეფექტიანი რეაგირებისა და შედეგების მიტიგაციისთვის;

ნ) ბირთვული ან სხვა რადიოაქტიური მასალის არალეგალური მიმოქცევის ფაქტებზე რეაგირება, კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

ო) სასაზღვრო გამშვებ პუნქტებზე, საბაჟო და სატრანსპორტო ტერმინალებზე რადიაციული განგაშის შემთხვევებზე რეაგირება, კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

პ) გარემოს ბუნებრივი რადიაციული ფონის მონიტორინგი და შედეგების ანალიზი;

ჟ) სხვა სახელმწიფოთა მარეგულირებელ ორგანოებთან თანამშრომლობა;

რ) საერთაშორისო თანამშრომლობის ფარგლებში, სხვადასხვა სახელმწიფოსთან და საერთაშორისო ორგანიზაციასთან ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის საკითხებზე ინფორმაციების გაცვლა;

ს) მოსახლეობისათვის ინფორმაციის მიწოდება რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის საკითხებთან დაკავშირებით;

ტ) მოსახლეობისა და იმ პირების ცნობიერების ამაღლება, რომლებმაც თავიანთი საქმიანობისას აქვთ შეხება მაიონებელი გამოსხივების წყაროებთან;

უ) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში კვალიფიკაციის ასამაღლებელი პროგრამების სტანდარტების დადგენა და შეთანხმება;

ფ) ქვეყანაში არსებული რადიაციული მდგომარეობის შესახებ ყოველწლიური ანგარიშის მომზადება და სამინისტროსთვის წარდგენა;

ქ) ნებისმიერი სხვა საქმიანობის განხორციელება, რომელიც ამ კანონითა და შესაბამისი კანონქვემდებარე აქტებით მიეკუთვნება მარეგულირებელი ორგანოს კომპეტენციას.

მუხლი 12. რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების შესაბამისი ორგანოების კომპეტენცია

1. რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების შესაბამისი ორგანოების კომპეტენცია განისაზღვრება ამ კანონითა და სხვა ნორმატიული აქტებით.

2. ამ კანონის მიზნებიდან გამომდინარე, რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების შესაბამისი ორგანოების კომპეტენციას განეკუთვნება:

ა) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელების ხელშეწყობა;

ბ) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში სახელმწიფო პროგრამების განხორციელებაში მონაწილეობა;

გ) მათ იურისდიქციისადმი დაქვემდებარებულ ტერიტორიებზე, საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ფარგლებში მარეგულირებელი ორგანოს მხარდაჭერა მისი უფლებამოსილების განხორციელებისას;

დ) მაიონებელი გამოსხივების მავნე ზემოქმედების შედეგად დაზარალებული მოსახლეობის დახმარება, კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

ე) მათ იურისდიქციისადმი დაქვემდებარებულ ტერიტორიებზე მაღალი რადიაციული რისკის მქონე ობიექტების განთავსების ან მათი ექსპლუატაციის შეწყვეტის შესახებ გადაწყვეტილებების მიღებაში მონაწილეობა.

მუხლი 13. მარეგულირებელი ორგანოს ფინანსური და ადამიანური რესურსი

1. მარეგულირებელი ორგანო, კანონმდებლობით მინიჭებული უფლებამოსილების სრული მოცულობით განსახორციელებლად, უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ადეკვატური ფინანსური და ადამიანური რესურსით.

2. მარეგულირებელი ორგანოს საქმიანობა უნდა ფინანსდებოდეს სახელმწიფო ბიუჯეტით და კანონმდებლობით ნებადართული სხვა შემოსავლებით.

მუხლი 14. საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა

1. მარეგულირებელი ორგანო, საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში, რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში თანამშრომლობს სხვა სახელმწიფოთა მარეგულირებელ ორგანოებთან და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან.

2. მარეგულირებელი ორგანოს შესაბამისი უფლებამოსილი პირი ასრულებს ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს ეროვნული პასუხისმგებელი პირის ფუნქციას.

3. მარეგულირებელი ორგანო ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოსა და წევრ სახელმწიფოებს აწვდის ინფორმაციას მაღალაქტიური დახურული და სხვა რადიოაქტიური წყაროებისა თუ რადიოაქტიური მასალის დაკარგვის, ქურდობის ან აღმოჩენის შესახებ ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს მონაცემთა ბაზის მეშვეობით.

4. მარეგულირებელი ორგანოს შესაბამისი უფლებამოსილი პირი ასრულებს ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს ეგიდით შემუშავებული საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების ეროვნული პასუხისმგებელი პირის ფუნქციას.

5. ამ მუხლის მე-2 და მე-4 პუნქტებში მითითებული ეროვნული პასუხისმგებელი პირები განისაზღვრება საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანებით.

მუხლი 15. რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში საქართველოს მოქალაქეების, მოქალაქეობის არმქონე პირების და უცხო ქვეყნის მოქალაქეების უფლება-მოვალეობები

1. საქართველოს მოქალაქეები, მოქალაქეობის არმქონე პირები და უცხო ქვეყნის მოქალაქეები ვალდებული არიან დაიცვან რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობა.

2. საქართველოს მოქალაქეებს, მოქალაქეობის არმქონე პირებს და უცხო ქვეყნის მოქალაქეებს უფლება აქვთ:

ა) მიიღონ სრული, ობიექტური და დროული ინფორმაცია თავის სამუშაო და საცხოვრებელ სივრცეში რადიოლოგიური მდგომარეობის, მათ შორის, ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციების შესახებ, კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

ბ) იცხოვრონ და იმუშაონ რადიაციულად უსაფრთხო გარემოში;

გ) მონაწილეობა მიიღონ ამ კანონით რეგულირებულ საკითხებთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების განხილვისა და მიღების პროცესში;

დ) კანონმდებლობით დადგენილი წესით, მიმართონ სასამართლოს საკუთარ უფლებათა დასაცავად ამ კანონით რეგულირებულ საკითხებთან დაკავშირებით.

თავი III. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგულირება

მუხლი 16. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ავტორიზაცია და შეტყობინება

1. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განხორციელება ექვემდებარება მარეგულირებელი ორგანოსათვის შეტყობინებას ან ავტორიზაციას ამ კანონის შესაბამისად, გარდა რეგულირებიდან გამორიცხული საქმიანობებისა და მაიონებელი გამოსხივების გენერატორის ტრანსპორტირებისა და შენახვისა.

2. აკრძალულია მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განხორციელება მარეგულირებელი ორგანოს მიერ გაცემული ავტორიზაციის (რეგისტრაციის, ლიცენზიის ან/და ნებართვის) გარეშე, გარდა მე-17 მუხლით გათვალისწინებული საქმიანობისა.

მუხლი 17. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის შეტყობინება

1. მარეგულირებელი ორგანო იღებს შეტყობინებას „საქართველოს მთავრობის სტრუქტურის, უფლებამოსილებისა და საქმიანობის წესის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული სამინისტროს ან მის გამგებლობაში არსებული სახელმწიფო საქვეუაწყო დაწესებულების მიერ განხორციელებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის თაობაზე.

2. მარეგულირებელი ორგანო აწარმოებს შეტყობინებათა რეესტრს და ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებულ უწყებებს, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, აძლევს რეკომენდაციებს საქმიანობის განხორციელებისას მისაღები ღონისძიებების თაობაზე.

3. ამ მუხლით გათვალისწინებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის შეტყობინების ფორმა განისაზღვრება „ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ავტორიზაციის წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

მუხლი 18. ავტორიზაცია

1. ავტორიზაციის მიზანია, რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობის, სარეგისტრაციო, სალიცენზიო ან/და სანებართვო პირობებისა და მარეგულირებელი ორგანოს მიერ განსაზღვრული სარეგისტრაციო, სალიცენზიო ან/და სანებართვო შეზღუდვის შესრულების უზრუნველყოფა და კონტროლი.

2. მარეგულირებელი ორგანო, ავტორიზაციის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებისას, განმცხადებლისათვის განსაზღვრავს შესასრულებლად სავალდებულო სარეგისტრაციო, სალიცენზიო ან/და სანებართვო შეზღუდვებს.

3. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის სარეგისტრაციო, სალიცენზიო და სანებართვო მოწმობის ფორმა განისაზღვრება „ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ავტორიზაციის წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

მუხლი 19. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაცია

1. მარეგულირებელი ორგანო არეგისტრირებს შემდეგ ბირთვულ და რადიაციულ საქმიანობას:

ა) ბარგის კონტროლი რენტგენის დანადგარის გამოყენებით, გარდა რკინიგზის სტაციონარული რენტგენის სკანერის და სატრანსპორტო საშუალების საკონტროლო სტაციონარული ან მობილური რენტგენის სისტემებისა;

ბ) დენტალური ინტერორალური რენტგენოდიაგნოსტიკური მოწყობილობების გამოყენებით;

გ) ოსტეოდენსიტომეტრის რენტგენოდიაგნოსტიკური მოწყობილობების გამოყენებით;

დ) მეორადი რენტგენის გამოსხივების მაგენერირებელი მოწყობილობების გამოყენებით;

ე) რადიოფარმპრეპარატებით, მაიონებელი გამოსხივების წყაროებით ვაჭრობა, გარდა I, II და III კატეგორიის რადიოაქტიური წყაროებისა;

ვ) მეხუთე კატეგორიის რადიოაქტიური წყაროების გამოყენებით;

ზ) ელექტრონული მიკროსკოპის გამოყენებით;

თ) ქრომატოგრაფის გამოყენებით;

ი) მაიონებელი გამოსხივების წყაროების მონტაჟი, შეკეთება, ტექნიკური მომსახურება და გაზომვების ჩატარება;

კ) ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ტექნიკური ან/და საკონსულტაციო მომსახურება;

ლ) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში ტრენინგ კურსების ჩატარება.

2. მარეგულირებელი ორგანიზაციის რეგისტრაციის მიზნებისთვის წარსადგენი დოკუმენტები განისაზღვრება ამ კანონითა და შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით.

3. მარეგულირებელი ორგანო ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციას ახორციელებს განუსაზღვრელი ვადით.

4. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციის მემკვიდრეობით ან სხვა სახით გადაცემა დაუშვებელია.

მუხლი 20. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზიის დაქვემდებარებული საქმიანობა

1. მარეგულირებელი ორგანო ლიცენზიას გასცემს იმ ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განხორციელებაზე უფლებამოსილების მისანიჭებლად, რომელიც არ ექვემდებარება შეტყობინებას, რეგისტრაციასა და ნებართვას და მოქმედი კანონმდებლობის მიხედვით არ არის გამორიცხული რეგულირებიდან.

2. მარეგულირებელი ორგანო ლიცენზიას გასცემს განუსაზღვრელი ვადით, „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 21. ლიცენზიისა და რეგისტრაციის დაქვემდებარებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის გაფართოება

1. რეგისტრაციის ან/და ლიცენზიის მფლობელმა პირმა, რეგისტრაციას ან/და ლიცენზიას დაქვემდებარებული საქმიანობის გასაფართოებლად, მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული დოკუმენტაცია უნდა წარუდგინოს მარეგულირებელ ორგანოს.

2. რეგისტრაციის დაქვემდებარებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის დასაწყებად, ლიცენზიის მფლობელმა პირმა, მარეგულირებელ ორგანოს უნდა წარუდგინოს განზრახული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციისათვის მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული დოკუმენტაცია.

3. ლიცენზირებას დაქვემდებარებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის დასაწყებად, რეგისტრაციის მფლობელმა პირმა, მარეგულირებელ ორგანოს უნდა წარუდგინოს განზრახული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზირებისათვის მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული დოკუმენტაცია.

მუხლი 22. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ნებართვის სახეები

1. მარეგულირებელი ორგანო ნებართვას გასცემს შემდეგ ქმედებებზე:

- ა) რადიოაქტიური მასალის იმპორტი;
- ბ) რადიოაქტიური მასალის ექსპორტი;
- გ) რადიოაქტიური მასალის ტრანზიტი;
- დ) რადიოაქტიური მასალის ქვეყნის შიგნით შექმნა;
- ე) რადიოაქტიური მასალის მწარმოებელთან დაბრუნება;
- ვ) ბირთვული ტექნოლოგიების ან ნოუ-ჰაუს იმპორტი, ექსპორტი;
- ზ) რადიოაქტიური ნარჩენების ექსპორტი.

2. მარეგულირებელმა ორგანომ ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ნებართვა შეიძლება გასცეს არა უმეტეს 1 წლის ვადით:

ა) შესაბამისი ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციის ან/და ლიცენზიის ფარგლებში ერთჯერადი ქმედების განსახორციელებლად;

ბ) რადიოაქტიური მასალის ტრანზიტისა და ბირთვული ტექნოლოგიების ან ნოუ-ჰაუს ერთდჯერადი იმპორტის განსახორციელებლად;

გ) შესაბამისი ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციის ან/და ლიცენზიის ფარგლებში სამედიცინო დანიშნულების რადიოფარმპრეპარატების მრავალჯერადი იმპორტის ან/და ექსპორტის განსახორციელებლად;

დ) სამედიცინო დანიშნულების რადიოფარმპრეპარატების მრავალჯერადი ტრანზიტის განსახორციელებლად.

3. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – შემოსავლების სამსახური მოთხოვნისამებრ მიაწვდის ინფორმაციას მარეგულირებელ ორგანოს და საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო-ტექნიკურ საკითხთა მუდმივმოქმედ კომისიას სამედიცინო დანიშნულების რადიოფარმპრეპარატების მრავალჯერადი იმპორტის ნებართვის საფუძველზე პირის მიერ განხორციელებული ქმედებების შესახებ. წარსადგენი ინფორმაციის ნუსხა, ინფორმაციის მიწოდების წესი და ფორმა განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

მუხლი 23. ავტორიზაციის მფლობელი პირის უფლებები

ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ავტორიზაციის მფლობელი პირი უფლებამოსილია:

ა) განახორციელოს ავტორიზებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობა მარეგულირებელი ორგანოს მიერ განსაზღვრული სარეგისტრაციო, სალიცენზიო ან/და სანებართვო შეზღუდვის შესაბამისად;

ბ) რეგისტრაციის, ლიცენზიის ან/და ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის შემთხვევაში მიიღოს მარეგულირებელი ორგანოს წერილობითი განმარტება;

გ) რეგისტრაციის, ლიცენზიის ან/და ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის ან რეგისტრაციის, ლიცენზიის ან/და ნებართვის გაუქმების შემთხვევაში, გაასაჩივროს იგი საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 24. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ავტორიზაციის მქონე პირის ზოგადი ვალდებულებები

ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ავტორიზაციის მქონე პირი, მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებული დიფერენცირებული მიდგომის შესაბამისად, რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის, ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციებისათვის მზადყოფნისა და შესაბამისი რეაგირების უზრუნველსაყოფად, ვალდებულია:

ა) შეიმუშავოს და განახორციელოს რადიაციული დაცვის პროგრამა, ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე მზადყოფნისა და რეაგირების გეგმა და ბირთვული დაცულობის გეგმა მაიონებელი გამოსხივების წყაროებთან მოპყრობის ყველა ეტაპზე, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად;

ბ) მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, ბირთვული და რადიაციული ობიექტის გამოკვლევისა და მონიტორინგის საფუძველზე, შეიმუშავოს და განახორციელოს ობიექტის დეკომისიის გეგმა;

გ) მარეგულირებელ ორგანოს წერილობით შეატყობინოს საქმიანობასთან დაკავშირებული ნებისმიერი ცვლილების შესახებ და წარუდგინოს ამ ცვლილებასთან დაკავშირებული შესაბამისი დოკუმენტაცია და რადიაციული დაცვის განახლებული პროგრამა, 7 დღის ვადაში;

დ) უზრუნველყოს სათანადო პირობების არსებობა მარეგულირებელი ორგანოს მიერ ინსპექტირების შეუფერხებლად განხორციელებისათვის;

ე) დაიცვას ადმინისტრაციული და ტექნოლოგიური პირობებით განსაზღვრული გაზომვების ჩატარების და გამზომი ხელსაწყოების უნიფიცირების მოთხოვნები;

ვ) მიიღოს მაიონებელი გამოსხივების მხოლოდ ისეთი წყაროები, რომლებსაც აქვს შესაბამისი თანმხლები დოკუმენტაცია და ნიშნული და რომელიც მოთავსებულია სათანადო მარკირების მქონე კონტეინერში;

ზ) მაიონებელი გამოსხივების წყაროებთან და რადიოაქტიურ ნარჩენებთან მუშაობის უფლება მიანიჭოს მხოლოდ იმ პირებს, რომლებსაც აქვთ სპეციალური პროფესიული ცოდნა, აკმაყოფილებენ საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ პირობებს და აღნიშნული საქმიანობის განხორციელებისათვის სამედიცინო უკუჩვენება არ აქვთ, ხოლო რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის უზრუნველყოფის მოთხოვნების შესრულების უწყვეტი კონტროლის განსახორციელებლად, რადიაციულ დაცვაზე, ასევე, ბირთვულ დაცულობაზე პასუხისმგებელ პირად დანიშნოს შესაბამისი ცოდნის მქონე პირი;

თ) ორგანიზება გაუწიოს და ფინანსურად უზრუნველყოს პერსონალის ჯანმრთელობის ყოველწლიური პროფესიული შემოწმება, ხოლო შემოწმების უარყოფითი შედეგების დადგენისას – სხვა პროფილის სამუშაოზე გადაყვანა;

ი) უზრუნველყოს საზოგადოების ინფორმირება რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის იმ საკითხებზე, რომლებიც სახელმწიფო ან კომერციული საიდუმლოება არ არის;

კ) ორგანიზება გაუწიოს და ფინანსურად უზრუნველყოს რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის საკითხებზე პერსონალის სპეციალური პროფესიული სწავლება და მათთვის რეგულარული ტრენინგების ჩატარება;

ლ) უზრუნველყოს ობიექტებზე დამსწრე და ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რადიაციული დაცვა;

მ) მოამზადოს და საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების დაცვით შესაბამის პირს გადასცეს ტრანსპორტირებისათვის განკუთვნილი რადიოაქტიური მასალები, რადიოაქტიური წყაროები და რადიოაქტიური ნარჩენების საცავში ან რადიოაქტიური ნარჩენების შესანახში განსათავსებელი რადიოაქტიური ნარჩენები;

ნ) აღრიცხოს მაიონებელი გამოსხივების წყაროები, ბირთვული მასალები და წარმოქმნილი რადიოაქტიური ნარჩენები, აგრეთვე, პერსონალის, მათ შორის, ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა პროფესიული დასხივების დოზები და ინვენტარიზაციის შედეგები ყოველწლიურად აცნობოს მარეგულირებელ ორგანოს;

ო) შეასრულოს ადამიანსა და გარემოზე მავნე ზემოქმედების თავიდან აცილების, რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის უზრუნველსაყოფად მარეგულირებელი ორგანოს მიერ დადგენილი სარეგისტრაციო, სალიცენზიო ან/და სანებართვო შეზღუდვები;

პ) დაუყოვნებლივ გამოიკვილოს, საკუთარი ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ფარგლებში, მოქმედი კანონმდებლობის ნებისმიერი დარღვევა, მიიღოს ზომები მის აღმოსაფხვრელად და დარღვევის განმეორების თავიდან ასაცილებლად; ხოლო დარღვევისა და მოკვლევის შედეგების თაობაზე წერილობით აცნობოს მარეგულირებელ ორგანოს;

ჟ) მაღალი რადიაციული რისკის მქონე ობიექტთან დაკავშირებული საქმიანობის განხორციელებისას, 10 წელიწადში ერთხელ ჩაატაროს უსაფრთხოების შეფასება და შესაბამისი ანგარიში წარუდგინოს მარეგულირებელ ორგანოს;

რ) უზრუნველყოს ბირთვულ და რადიაციულ საქმიანობასთან დაკავშირებული დოკუმენტაციის წარმოება;

ს) მარეგულირებელ ორგანოს ყოველწლიურად, 1 აპრილიდან 1 მაისამდე, წარუდგინოს ანგარიში სალიცენზიო და სარეგისტრაციო პირობების შესრულების შესახებ, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც იგი ლიცენზიას ან რეგისტრაციას საანგარიშგებო პერიოდის დაწყებამდე 6 თვის განმავლობაში მიიღებს;

ტ) შეასრულოს მოქმედი კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა მოთხოვნები.

მუხლი 25. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციის თაობაზე ადმინისტრაციული წარმოება

1. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაცია ხორციელდება მარტივი ადმინისტრაციული წარმოებით.

2. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციის მამიებელი, საქმიანობის რეგისტრაციის მისაღებად, მარეგულირებელ ორგანოს წარუდგენს წერილობით განცხადებას, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის VI თავით დადგენილი წესით.

3. განცხადება უნდა აკმაყოფილებდეს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 78-ე მუხლით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს. იგი ასევე უნდა შეიცავდეს მითითებას, თუ რომელი ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციის მიღებას მოითხოვს რეგისტრაციის მამიებელი და თანდართული დოკუმენტების ნუსხას.

4. განცხადებას უნდა ერთვოდეს კერძო სამართლის იურიდიული პირისა და ინდივიდუალური მეწარმისათვის სახელმწიფო რეესტრიდან ამონაწერები, ხოლო ფიზიკური პირისათვის – იდენტიფიკაციის დამადასტურებელი, კანონმდებლობით დადგენილი საბუთების ასლები. საჯარო სამართლის იურიდიულმა პირმა განცხადებას უნდა დაურთოს სადამფუძნებლო დოკუმენტების დამოწმებული ასლები.

5. განცხადებას ასევე უნდა ერთვოდეს სარეგისტრაციო მომსახურების საფასურის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი.

6. თუ რეგისტრაციის მამიებელი მოითხოვს კონკრეტულ საქმიანობაზე რეგისტრაციის მიღებას ან საქმიანობის გაფართოებას და უკვე ფლობს სხვა ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციას ან ლიცენზიას, მარეგულირებელი ორგანო არ იკვლევს იმ

სალიცენზიო ან/და სარეგისტაციო პირობების დამაკმაყოფილებელ ფაქტობრივ გარემოებებს, რომლებიც დადგინდა წინა ლიცენზიის ან/და რეგისტრაციის გაცემისას.

7. ამ მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტებით გათვალისწინებული მონაცემების ცვლილების შემთხვევაში, რეგისტრირებული პირი ვალდებულია მარეგულირებელ ორგანოს წერილობით აცნობოს ამის თაობაზე და წარუდგინოს სათანადო დოკუმენტები შესაბამისი ცვლილების განხორციელებიდან 7 დღის განმავლობაში.

8. თუ რეგისტრირებულ ბირთვულ და რადიაციულ საქმიანობას ახორციელებს იურიდიული პირი, აღნიშნული საქმიანობის განხორციელების უფლებამოსილება აქვს ამ იურიდიული პირის ფილიალსაც. რეგისტრირებული პირი ვალდებულია ფილიალის საქმიანობის განხორციელებისათვის წინასწარ აცნობოს მარეგულირებელ ორგანოს ფილიალის მიერ მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების დაკმაყოფილების შესახებ. დაუშვებელია მარეგულირებელი ორგანოს მიერ ისეთი დამატებითი პირობის ან რეჟიმის დაწესება, რომელიც თავისი შინაარსით გულისხმობს საქმიანობის რეგისტრაციის მქონე იურიდიული პირის ფილიალისათვის ცალკე რეგისტრაციის გაცემას.

9. ამ მუხლის მოთხოვნები, ასევე, ვრცელდება საქმიანობის რეგისტრაციის გაფართოების თაობაზე რეგისტრირებული პირის მიერ მარეგულირებელ ორგანოში წარდგენილ განცხადებაზე.

10. განმცხადებელმა მარეგულირებელ ორგანოს, ასევე, უნდა წარუდგინოს:

ა) რადიაციული დაცვის პროგრამა;

ბ) ბირთვული დაცულობის გეგმა;

გ) ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე მზადყოფნისა და რეაგირების გეგმა.

მუხლი 26. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციის გაცემის ზოგადი წესი

1. რეგისტრაციის გაცემის, მის გაცემაზე უარის თქმის ან მისი გაუქმების შესახებ გადაწყვეტილება ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტია და უნდა შეესაბამებოდეს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის IV თავით ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ - სამართლებრივი აქტისათვის დადგენილ მოთხოვნებს.

2. მარეგულირებელი ორგანო 3 დღის ვადაში ამოწმებს პირის მიერ წარდგენილი განცხადებისა და თანდართული საბუთების შესაბამისობას ამ კანონის 25-ე მუხლის მოთხოვნებთან.

3. მარეგულირებელი ორგანო იღებს გადაწყვეტილებას რეგისტრაციის გაცემის ან რეგისტრაციის გაცემაზე უარის თქმის შესახებ. რეგისტრაციის გაცემაზე უარის თქმის შემთხვევაში, რეგისტრაციის გამცემი ვალდებულია დაუყოვნებლივ წერილობით აცნობოს დასაბუთებული უარი განმცხადებელს.

4. მარეგულირებელი ორგანო ვალდებულია რეგისტრაციის გაცემის შესახებ გადაწყვეტილება მიიღოს განცხადების წარდგენიდან 30 დღის ვადაში. თუ აღნიშნულ ვადაში არ იქნა მიღებული გადაწყვეტილება რეგისტრაციის გაცემის ან გაცემაზე უარის თქმის შესახებ, რეგისტრაცია გაცემულად ჩაითვლება.

5. რეგისტრაციის მაძიებელი უფლებამოსილია რეგისტრაციის გაცემისათვის დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ მოითხოვოს სარეგისტრაციო მოწმობა. მარეგულირებელი ორგანო ვალდებულია დაუყოვნებლივ გასცეს სარეგისტრაციო მოწმობა.

6. ამ მუხლის მოთხოვნები ვრცელდება რეგისტრირებული საქმიანობის გაფართოების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებაზე.

მუხლი 27. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზიის ან/და ნებართვის მისაღებად წარსადგენი დოკუმენტაცია და გაცემის ზოგადი წესი

1. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზიის ან/და ნებართვის მისაღებად წარსადგენი დოკუმენტაცია განისაზღვრება ამ კანონითა და „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით.

2. მარეგულირებელი ორგანო ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზიის ან/და ნებართვის გაცემის თაობაზე გადაწყვეტილებას იღებს ამ კანონითა და „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით.

მუხლი 28. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციაზე, ლიცენზიის ან/და ნებართვის გაცემაზე უარი და გასაჩივრების უფლება

1. მარეგულირებელი ორგანო არ გასცემს ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციას, ლიცენზიას ან/და ნებართვას, თუ:

ა) განმცხადებლის მიერ წარდგენილი განცხადება და თანდართული საბუთები არ აკმაყოფილებს კანონის მოთხოვნებს და მარეგულირებელი ორგანოს მიერ დადგენილ ვადაში არ იქნა გამოსწორებული განმცხადებლის მიერ;

ბ) განმცხადებელი ვერ აკმაყოფილებს კანონით დადგენილ სარეგისტრაციო, სალიცენზიო ან/და სანებართვო პირობებს;

გ) განმცხადებელს სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გამამტყუნებელი განაჩენით ჩამორთმეული აქვს შესაბამის სფეროში საქმიანობის უფლება.

2. მარეგულირებელი ორგანოს გადაწყვეტილება ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციის, ლიცენზიის ან/და ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის შესახებ შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში - სამინისტროში ან სასამართლოში.

მუხლი 29. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციის, ლიცენზიისა და ნებართვის ამოქმედება

1. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის რეგისტრაციის, ლიცენზიისა და ნებართვის გაცემის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში, განმცხადებელი უფლებამოსილია სარეგისტრაციო, სალიცენზიო ან სანებართვო მოწმობის მიღებამდე შესაბამისი ადმინისტრაციული აქტის საფუძველზე განახორციელოს რეგისტრაციით, ლიცენზიით ან ნებართვით გათვალისწინებული საქმიანობა.

2. მარეგულირებელი ორგანოს მიერ კანონით განსაზღვრულ ვადაში რეგისტრაციის, ლიცენზიის ან ნებართვის გაცემის ან გაცემაზე უარის თქმის შესახებ გადაწყვეტილების მიუღებლობის შემთხვევაში, განმცხადებელს შეუძლია განახორციელოს რეგისტრაციით,

ლიცენზიით ან ნებართვით გათვალისწინებული საქმიანობა მხოლოდ სარეგისტრაციო, სალიცენზიო ან სანებართვო მოწმობის მიღების შემდეგ.

3. რეგისტრაციის, ლიცენზიის ან ნებართვის მფლობელი უფლებამოსილია სარეგისტრაციო, სალიცენზიო ან სანებართვო მოწმობის დაკარგვის ან დაზიანების შემთხვევაში მოწმობის აღდგენამდე განახორციელოს რეგისტრაციით, ლიცენზიით ან ნებართვით გათვალისწინებული საქმიანობა შესაბამისი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის საფუძველზე.

4. მარეგულირებელი ორგანო ვალდებულია განცხადების დაკმაყოფილების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებასთან ერთად გასცეს შესაბამისი სარეგისტრაციო, სალიცენზიო ან სანებართვო მოწმობა.

მუხლი 30. სარეგისტრაციო, სალიცენზიო და სანებართვო პირობების შესრულებაზე კონტროლის განხორციელება, რეგისტრაციის, ლიცენზიის ან ნებართვის გაუქმება

1. სარეგისტრაციო, სალიცენზიო და სანებართვო პირობების შესრულების კონტროლს ახორციელებს მარეგულირებელი ორგანო.

2. კონკრეტულ საქმიანობასთან დაკავშირებული მომეტებული რისკის გათვალისწინებით, მაიონებელი გამოსხივების მავნე ზემოქმედებისაგან ადამიანისა და გარემოს დასაცავად მარეგულირებელმა ორგანომ შეიძლება მიიღოს გადაწყვეტილება რეგისტრაციის, ლიცენზიის ან/და ნებართვის გაუქმების შესახებ.

3. რეგისტრაციის ან ლიცენზიის გაუქმება რეგისტრაციის ან ლიცენზიის მფლობელს არ ათავისუფლებს ვალდებულებისაგან, უზრუნველყოს რადიაციული დაცვა, ბირთვული უსაფრთხოება ან/და დაცულობა, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად და მარეგულირებელ ორგანოს დადგენილი წესით წარუდგინოს ინვენტარიზაციის შედეგები, ასევე, პროფესიული დასხივების დოზების შესახებ მონაცემები.

მუხლი 31. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ინსპექტირება

1. მარეგულირებელი ორგანო უფლებამოსილია, განახორციელოს ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ინსპექტირება მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი წესების შესაბამისად.

2. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ინსპექტირება შესაძლებელია იყოს გეგმური ან/და არაგეგმური.

3. ინსპექტირების განხორციელების პირობები და წესი განისაზღვრება „ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ინსპექტირების განხორციელების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანების შესაბამისად.

4. ინსპექტირების განსახორციელებლად, მარეგულირებელი ორგანო უზრუნველყოფს ინსპექტირების აღსრულების მხარდაჭერას სათანადო ფინანსური, ტექნიკური და ადამიანური რესურსებით.

მუხლი 32. ინსპექტირების მიზანი და ამოცანები

1. ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ინსპექტირების მიზანია ფიზიკური ან იურიდიული პირის საქმიანობის რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და

დაცულობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებთან შესაბამისობის დადგენა და შესაბამისი რეაგირება.

2. ინსპექტირების ამოცანებია:

ა) ავტორიზებული პირების მიერ ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განხორციელებისას, სარეგისტრაციო ან/და სალიცენზიო პირობების, შეზღუდვების შესრულების კონტროლი ან/და რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის პირობების დარღვევის გამოვლენა;

ბ) არაავტორიზებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის გამოვლენა;

გ) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნათა დარღვევის გამოვლენის შემთხვევაში შესაბამისი რეაგირების განხორციელება.

მუხლი 33. ობიექტის დათვალიერება

1. სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების მიზნით, მარეგულირებელი ორგანო უფლებამოსილია, განახორციელოს ობიექტის დათვალიერება მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

2. დათვალიერება შესაძლოა ჩატარდეს ავტორიზებული ან არაავტორიზებული პირის წინასწარი შეტყობინების გარეშე და არ საჭიროებს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემას.

მუხლი 34. იძულებითი ღონისძიებები

1. მარეგულირებელი ორგანო უფლებამოსილია, მიიღოს იძულებითი ღონისძიებები, მოქმედი კანონმდებლობის მოთხოვნების, სალიცენზიო, სანებართვო ან სარეგისტრაციო პირობების ან/და შეზღუდვების დარღვევის ან არაავტორიზებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის აღმოჩენის შემთხვევაში.

2. საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების, სალიცენზიო პირობების დარღვევის ან/და შეზღუდვების გამოვლენის შემთხვევაში მარეგულირებელი ორგანო ვალდებულია განახორციელოს საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით გათვალისწინებული ქმედებები.

3. მარეგულირებელი ორგანო გამოვლენილი დარღვევის აღმოფხვრისათვის გონივრულ ვადას ადგენს და წერილობით ატყობინებს დამრღვევს.

4. მარეგულირებელი ორგანო უფლებამოსილია რეგისტრაციის ან ლიცენზიის მფლობელს, რომლის საქმიანობამაც შეიძლება ზიანი მიაყენოს მოსახლეობას ან/და დააზიანებოს გარემო, დაუდგინოს დამატებითი პირობები ან შეზღუდვები ან/და გაუუქმოს რეგისტრაცია ან/და ლიცენზია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

5. მარეგულირებელი ორგანოს უფლებამოსილ თანამშრომლებს აქვთ, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით გათვალისწინებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეების განხილვისა და ადმინისტრაციული სახდელის დადების უფლება, კოდექსით დადგენილი წესით. ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის წარმოებისათვის საჭირო დოკუმენტებს (მათ შორის, საჯარიმო ქვითარს და სააღსრულებო

ფურცელს) შედგენა/გამოცემა, რომლის ფორმასაც ამტკიცებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი.

6. არაავტორიზებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობისათვის პასუხისმგებლობა განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობით.

მუხლი 35. იძულებითი ზომების განხორციელება ინსპექტირებისას

1. თუ რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში პირის საქმიანობა მოქმედი კანონმდებლობის დარღვევით ხორციელდება ან/და თუ ამ საქმიანობის შედეგად შეიძლება მყისიერი და უშუალო საფრთხე შეექმნას ადამიანის სიცოცხლეს ან ჯანმრთელობას, გარემოს ან შესაბამის მტკიცებულებებს, ინსპექტორს უფლება აქვს, დროებით შეაჩეროს პირის საქმიანობა ამ ნაწილში (საჭიროების შემთხვევაში დალუქოს ობიექტი, დანადგარი, აგრეგატი, მოწყობილობა).

2. ინსპექტორს უფლება აქვს, მოსთხოვოს რეგისტრაციის ან/და ლიცენზიის მფლობელს იმ პერსონალის სამუშაოზე არდაშვება, რომლის კვალიფიკაცია არ შეესაბამება ამ სამუშაოსთვის დადგენილ მოთხოვნებს.

3. ამ მუხლის პირველ პუნქტში აღნიშნულ შემთხვევებში, რეგისტრაციის ან/და ლიცენზიის მფლობელი არ თავისუფლდება მის მიერ განხორციელებული და შეჩერებული საქმიანობის შედეგად დარჩენილი რადიოაქტიური მასალების უსაფრთხოებისა და დაცულობის უზრუნველყოფის ვალდებულებისაგან.

4. იძულებითი ზომების განხორციელების მიზნით ინსპექტორი ინსპექტირების მასალების, მათ შორის, ინსტრუმენტული გაზომვების, ტესტირების შედეგების, რეგისტრაციის ან/და ლიცენზიის მფლობელის ახსნა-განმარტებების და სხვა ინფორმაციის საფუძველზე ადგენს შესაბამის ოქმს, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით დადგენილი წესით.

თავი IV. რადიაციული დაცვა

მუხლი 36. რადიაციული დაცვის კონტროლი

1. ტექნიკური რეგლამენტის – „მაიონებელი გამოსხივების წყაროებთან მოპყრობისადმი რადიაციული უსაფრთხოების ნორმებისა და ძირითადი მოთხოვნების“ დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განისაზღვრება მოთხოვნები მაიონებელი გამოსხივებით გამოწვეული მავნე ზემოქმედებებისგან ადამიანებისა და გარემოს დასაცავად, მათ შორის, ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს რეკომენდაციების გათვალისწინებით, დოზური ზღვრები მარეგულირებელი ორგანოს კონტროლის ქვეშ არსებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განმახორციელებელი პირებისათვის.

2. ტექნიკური რეგლამენტის – „მაიონებელი გამოსხივების წყაროებთან მოპყრობისადმი რადიაციული უსაფრთხოების ნორმებისა და ძირითადი მოთხოვნების“ დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განისაზღვრება ის საქმიანობები ან/და წყაროები, რომლებზეც არ გავრცელდება მარეგულირებელი ორგანოს კონტროლი, შემდეგი კრიტერიუმების გათვალისწინებით:

- ა) ადამიანებისთვის მათონებელი გამოსხივების რისკები საკმარისად დაბალია;
- ბ) მთლიანობაში რადიოლოგიური ზემოქმედება საკმარისად დაბალია;
- გ) საქმიანობა ან წყარო, საკუთარი მახასიათებლებით, მიიჩნევა უსაფრთხოდ და არ არსებობს იმგვარი სიტუაციის წარმოშობის ალბათობა, რომლის დროსაც ამ პუნქტის „ა“ და „ბ“ ქვეპუნქტებში მოცემული კრიტერიუმები არ დაკმაყოფილდება.

3. ტექნიკური რეგლამენტის – „მათონებელი გამოსხივების წყაროებთან მოპყრობისადმი რადიაციული უსაფრთხოების ნორმებისა და ძირითადი მოთხოვნების“ დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განისაზღვრება რეგულირებიდან ამოღების ის მნიშვნელობები, რა შემთხვევაშიც, ავტორიზებული საქმიანობების ფარგლებში, მარეგულირებელმა ორგანომ უნდა მიიღოს გადაწყვეტილება, რადიოაქტიური მასალის ან ბირთვული და რადიაციული ობიექტის რეგულირებიდან ამოღების თაობაზე.

მუხლი 37. რადიაციული დაცვის ზოგადი მოთხოვნები

ავტორიზაციის მამიებელი/ავტორიზებული პირი უნდა აკმაყოფილებდეს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს, მათ შორის:

ა) სათანადოდ უნდა ჰქონდეს აღქმული რადიაციული დაცვისა და ბირთვული უსაფრთხოების ძირითადი პრინციპები;

ბ) უნდა განახორციელოს ყველა აუცილებელი ღონისძიება პერსონალისა და მოსახლეობის დაცვისა და უსაფრთხოებისათვის, დადგენილ ზღვრებამდე მიღებული დოზების შენარჩუნებით, ასევე, როგორც აწმყოში, ისე მომავალში, მოსახლეობისათვის მათონებელი გამოსხივების მავნე ზემოქმედების მინიმუმების მიზნებისთვის ყველა აუცილებელი ზომის მიღებით;

გ) უნდა დაგეგმოს და განახორციელოს საჭირო ტექნიკური და ორგანიზაციული ღონისძიებები, ადექვატური უსაფრთხოების, მათ შორის, რადიოლოგიური საფრთხეებისაგან ეფექტიანი დაცვის უზრუნველსაყოფად;

დ) უნდა შეიმუშავოს და განახორციელოს ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე მზადყოფნისა და რეაგირების და ბირთვული დაცულობის შესაბამისი გეგმა;

ე) უნდა უზრუნველყოს კანონმდებლობით დადგენილი დოზური ზღვრების გადაუჭარბებლობა და უნდა განახორციელოს პერსონალის დასხივების მონიტორინგი;

ვ) უნდა გააჩნდეს ადექვატური ფინანსური და ადამიანური რესურსები დაგეგმილი საქმიანობის განსახორციელებლად იმგვარად, რომ უზრუნველყოს ბირთვული უსაფრთხოება და დაცულობა;

ზ) უნდა ჰქონდეს შექმნილი ფინანსური გარანტიები რადიოაქტიური ნარჩენების განთავსებისა და დეკომისიის მიზნებისთვის;

თ) მარეგულირებელი ორგანოს უფლებამოსილი სპეციალისტები უნდა დაუშვას საკუთარ ტერიტორიაზე კანონმდებლობით მათზე დაკისრებული მოვალეობების შესასრულებლად;

ი) არ უნდა განახორციელოს ცვლილება ავტორიზებულ საქმიანობაში მარეგულირებელი ორგანოს თანხმობის გარეშე;

კ) არ უნდა გააფართოვოს ავტორიზებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობა მარეგულირებელი ორგანოს გადაწყვეტილების გარეშე;

ლ) უნდა მიაწოდოს მარეგულირებელ ორგანოს ყველა ის ინფორმაცია, რაც მოქმედი კანონმდებლობითაა გათვალისწინებული.

მუხლი 38. ავტორიზებულ პირთა ვალდებულებები რადიაციული დაცვის უზრუნველსაყოფად

ავტორიზებულმა პირმა უნდა უზრუნველყოს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების შესრულება, მათ შორის, დაიცვას პერსონალისთვის, მოსახლეობისათვის და გარემოში რადიონუკლიდების გაშვებისათვის დადგენილი დოზები, გონივრულობის ფარგლებში მიღწევად ყველაზე დაბალ დონეზე, სოციალური და ეკონომიკური ფაქტორების გათვალისწინებით.

მუხლი 39. სამედიცინო დასხივება და პაციენტის დაცვა

1. გარდა ამ კანონით დადგენილი ზოგადი ვალდებულებებისა, სამედიცინო დასხივების რეგულირების მიზნებისთვის, ტექნიკური რეგლამენტის „სამედიცინო დასხივების სფეროში რადიაციული უსაფრთხოების მოთხოვნების“ დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განისაზღვრება მოთხოვნები:

ა) სამედიცინო პერსონალის კვალიფიკაციასთან და გადამზადებასთან დაკავშირებით;

ბ) იმ პირთა დაცვით ღონისძიებებთან დაკავშირებით, რომლებიც იყენებენ მაიონებელი გამოსხივების წყაროებს;

გ) პაციენტთა დაცვით ღონისძიებებთან, მათ შორის, საქმიანობის დასაბუთებასთან და დასხივების ოპტიმიზაციასთან დაკავშირებით;

დ) მაიონებელი გამოსხივების გენერატორებსა და რადიონუკლიდების შემცველი მოწყობილობების პროექტირებისა და ფუნქციონირების კრიტერიუმებთან დაკავშირებით;

ე) რადიოაქტიური წყაროების უსაფრთხოებისა და დაცულობისათვის განსახორციელებელ ღონისძიებებთან დაკავშირებით.

2. სამედიცინო საქმიანობის განმახორციელებელმა ავტორიზებულმა პირმა უნდა უზრუნველყოს, რომ არც ერთმა პაციენტმა არ მიიღოს დიაგნოსტიკური ან თერაპიული დასხივება შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე ექიმის დანიშნულების გარეშე, რომლის უპირველესი ფუნქცია და ვალდებულებაა სამედიცინო დასხივების დანიშვნისას და მიმდინარეობისას პაციენტის დაცვისა და უსაფრთხოების უზრუნველყოფა.

თავი V. რადიოაქტიური წყაროები

მუხლი 40. რადიოაქტიური წყაროების მარეგულირებელი კონტროლი

1. მარეგულირებელი ორგანო ახორციელებს რადიოაქტიური წყაროებისა და მათთან დაკავშირებულ მოწყობილობების მარეგულირებელ კონტროლს.

2. მარეგულირებელი კონტროლის მიზანია ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის უზრუნველყოფა რადიოაქტიური წყაროების გამოყენების დაწყებიდან დასრულებამდე.

3. კანონმდებლობით განსაზღვრული რადიოაქტიური წყაროების კატეგორიზაცია ხორციელდება ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს რეკომენდაციების გათვალისწინებით და ეფუძნება ადამიანებისა და გარემოსათვის ზიანის მიყენების შესაძლებლობას, თუ დადგენილი წესით არ იქნება უზრუნველყოფილი ბირთვული უსაფრთხოება და დაცულობა.

მუხლი 41. რადიოაქტიური წყაროების ექსპორტი, იმპორტი და ტრანზიტი

1. საქართველოს ტერიტორიიდან ან მის ტერიტორიაზე რადიოაქტიური წყაროების ექსპორტი, იმპორტი და ტრანზიტი უნდა განხორციელდეს საერთაშორისოდ აღიარებული სახელმძღვანელო წესების საფუძველზე შემუშავებული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ნებართვის მარეგულირებელი მოთხოვნებისა და პროცედურების შესაბამისად.

2. ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული მოთხოვნები და პროცედურები უნდა ითვალისწინებდეს რადიოაქტიური წყაროების მიმღების თაობაზე ინფორმაციის შეფასების ვალდებულებას, რომელსაც უნდა გააჩნდეს რადიოაქტიური წყაროს მიღების ავტორიზაცია და ჰქონდეს ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის უზრუნველყოფის შესაძლებლობები.

3. რადიოაქტიური წყაროს ექსპორტის შემთხვევაში, ამ მუხლის პირველ პუნქტში მითითებული მოთხოვნები და პროცედურები უნდა ითვალისწინებდეს მარეგულირებელი ორგანოს ვალდებულებას, პრაქტიკული შესაძლებლობის ფარგლებში, დარწმუნდეს, რომ იმპორტიორ სახელმწიფოს გააჩნია ტექნიკური, ადმინისტრაციული და სხვა რესურსები, ასევე, მარეგულირებელი სტრუქტურა, მოთხოვნილი რადიოაქტიური წყაროების მართვისას ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის უზრუნველსაყოფად.

4. I და II კატეგორიის რადიოაქტიური წყაროების ექსპორტის ნებართვის გაცემა უნდა განხორციელდეს იმპორტიორი სახელმწიფოსათვის წინასწარი შეტყობინებით და მხოლოდ ამ უკანასკნელის თანხმობის საფუძველზე.

მუხლი 42. უკონტროლო (უპატრონო) რადიოაქტიური წყაროები და მათზე კონტროლის აღდგენა

1. ავტორიზებულმა პირმა დაუყოვნებლივ უნდა შეატყობინოს მარეგულირებელ ორგანოს რადიოაქტიურ წყაროებზე კონტროლის დაკარგვის ან რადიოაქტიურ წყაროსთან დაკავშირებული ნებისმიერი სხვა სიტუაციის ან ინციდენტის შესახებ, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს პირთა რადიოლოგიური დაზიანება ან ქონების ან გარემოს მნიშვნელოვანი დაზიანება.

2. მარეგულირებელი ორგანო ვალდებულია:

ა) უზრუნველყოს იმ აღმოჩენილი უკონტროლო (უპატრონო) რადიოაქტიური წყაროების ბირთვული უსაფრთხოება და დაცულობა, რომელთა მფლობელის დადგენა შეუძლებელია;

ბ) შეაგროვოს და გააანალიზოს ინფორმაცია საქართველოში წარსულში გამოყენებული რადიოაქტიური წყაროების (მათ შორის, არაავტორიზებული პირების ან/და სახელმწიფოს მფლობელობაში არსებული რადიოაქტიური წყაროების) შესახებ შესაძლო უკონტროლო (უპატრონო) რადიოაქტიური წყაროების არსებობის დასადგენად;

გ) უზრუნველყოს დროული რეაგირება უკონტროლო (უპატრონო) რადიოაქტიური წყაროების აღმოჩენისას, მათზე კონტროლის აღდგენის მიზნით;

დ) დაეხმაროს სახელმწიფო უწყებებს, ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს, შეიმუშავონ და განახორციელონ მათ საქმიანობასთან დაკავშირებული ღონისძიებები უკონტროლო (უპატრონო) რადიოაქტიური წყაროების აღმოსაჩენად (სასაზღვრო გამშვები პუნქტები, აეროპორტები, პორტები, საზღვაო სივრცე, ჯართის შემგროვებელი პუნქტები და ჯართის გადამამუშავებელი საწარმოები, საფოსტო-ლოგისტიკური ცენტრები ან სხვა ორგანიზაციები).

3. მოთხოვნები და პროცედურები უკონტროლო (უკონტროლო) რადიოაქტიური წყაროების მოძიებისა და მათზე მარეგულირებელი კონტროლის აღდგენის თაობაზე განისაზღვრება ტექნიკური რეგლამენტით - „უკონტროლო (უპატრონო) რადიოაქტიური წყაროების მოძიებისა და მარეგულირებელი კონტროლის აღდგენის წესი“.

თავი VI. დეკომისია

მუხლი 43. ბირთვული და რადიაციული ობიექტის დეკომისიის ზოგადი მოთხოვნები

1. ამ კანონით განსაზღვრული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობა უნდა დასრულდეს ბირთვული და რადიაციული ობიექტის დეკომისიით, გარდა შემდეგი ობიექტებისა:

ა) რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხი, რომელიც ექვემდებარება დახურვას შემდგომი კონტროლის დაწესების პირობით;

ბ) ობიექტები, რომლის ყველა დანადგარის, მოწყობილობისა და კონსტრუქციის დაშლა არ გამოიწვევს რადიოაქტიური ნარჩენების წარმოქმნას;

გ) ბუნებრივი რადიოაქტიური ნივთიერებების ინჟინრულად გამართული შესანახი.

2. დეკომისია უნდა დაიგეგმოს და განხორციელდეს დიფერენცირებული მიდგომის გამოყენებით.

3. კანონმდებლობით უნდა განისაზღვროს დეკომისიის მოთხოვნები, მათ შორის:

ა) უსაფრთხოებისა და გარემოსდაცვითი კრიტერიუმები, დეკომისიის საბოლოო მდგომარეობის პირობების ჩათვლით;

ბ) რადიონუკლიდების შემცველი დანადგარების მარეგულირებელი კონტროლისაგან გათავისუფლების ლიმიტები და პირობები;

გ) დეკომისიის დროს და დასრულებისას, რადიოაქტიური მასალის ამოღების კრიტერიუმები.

მუხლი 44. დეკომისიის გეგმა

1. ბირთვული და რადიაციული ობიექტის ექსპლუატაციის მიზნით, ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზიის მაძიებელმა პირმა, მარეგულირებელ ორგანოს შესათანხმებლად უნდა წარუდგინოს დეკომისიის პირველადი გეგმა, რომელიც უნდა შემუშავდეს ობიექტის ტიპის, სტატუსისა და მისი დეკომისიისას დამახასიათებელი რისკების გათვალისწინებით.

2. ბირთვული და რადიაციული ობიექტის ექსპლუატაციის მიზნით, ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზიის მაძიებელმა პირმა, მშენებლობამდე უნდა

განხორციელოს ადგილის საბაზისო გამოკვლევა, მათ შორის, რადიოლოგიური პირობების შესწავლა.

3. ავტორიზებულმა პირმა დეკომისიის გეგმა უნდა განაახლოს ყოველ 10 წელიწადში ერთხელ ან/და მარეგულირებელი ორგანოს დასაბუთებული მოთხოვნით.

4. თუ გარკვეული გარემოებების შედეგად შეიძლება მნიშვნელოვნად შეიცვალოს დეკომისიის პირველადი გეგმა, ავტორიზებული პირი ვალდებულია, შეცვალოს და განაახლოს დეკომისიის გეგმა შეცვლილი გარემოებების ასახვისთვის და წარუდგინოს იგი მარეგულირებელ ორგანოს შესათანხმებლად.

5. მარეგულირებელმა ორგანომ უნდა უზრუნველყოს დაინტერესებულ პირთა შესაძლებლობა, გაეცნონ დეკომისიის გეგმას და გამოთქვან მოსაზრებები მის შეთანხმებამდე.

6. ავტორიზებულმა პირმა, დეკომისიის საბოლოო გეგმა უნდა მოამზადოს და შესათანხმებლად წარუდგინოს მარეგულირებელ ორგანოს დეკომისიის აქტივობების განხორციელებამდე.

7. მარეგულირებელმა ორგანომ უნდა უზრუნველყოს მოქმედი მოთხოვნების შესრულების მონიტორინგისა და იმპლემენტაციის პროგრამის არსებობა იმ ადგილებისათვის, სადაც დეკომისიის განხორციელების შემდეგ კვლავ შეზღუდულია ადგილის სამომავლო გამოყენება.

8. დეკომისიის დასრულებისას, მარეგულირებელმა ორგანომ უნდა უზრუნველყოს, რომ ის ანგარიშები, რითაც დასტურდება დეკომისიის ღონისძიებების დასრულება შეთანხმებული დეკომისიის გეგმის შესაბამისად, ინახება სათანადოდ.

მუხლი 45. ავტორიზებული პირის ვალდებულებები დეკომისიისას

დეკომისიის ქმედებების განხორციელებისას, ავტორიზებული პირი ვალდებულია:

ა) უზრუნველყოს ბირთვული უსაფრთხოება, დაცულობა და გარემოს დაცვა, მათ შორის, კონტრაქტორის ან ქვეკონტრაქტორის მიერ სამუშაოების განხორციელებისას;

ბ) მოამზადოს უსაფრთხოებისა და გარემოზე ზემოქმედების შეფასებები, რომლებიც საჭიროა დეკომისიის გეგმის განსახორციელებლად;

გ) ჩამოაყალიბოს მონაცემთა შენახვის სისტემა ძირითადი საკითხებისა და ცვლილებებისათვის, რომლებიც შეიძლება მოხდეს ბირთვული და რადიაციული ობიექტის არსებობისას და გავლენა იქონიოს დეკომისიაზე;

დ) უზრუნველყოს ადგილის საბაზისო კვლევის განხორციელება ეფექტიანად და დროულად;

ე) უზრუნველყოს დეკომისიის ახალი ან გამოუცდელი მეთოდების დასაბუთება და დასამტკიცებლად წარდგენა მარეგულირებელი ორგანოსთვის;

ვ) საბოლოო დახურვის თაობაზე გადაწყვეტილება მარეგულირებელ ორგანოს აცნობოს 2 თვით ადრე და წარადგინოს ობიექტის დეკომისიის განაცხადი დეკომისიის საბოლოო გეგმასთან ერთად ოპერირების საბოლოო შეწყვეტამდე 2 წლით ადრე;

ზ) დაყოვნებული დემონტაჟის შემთხვევაში, უზრუნველყოს ბირთვული და რადიაციული ობიექტის უსაფრთხოება და მომავალში მისი ადექვატური დეკომისიის განხორციელება;

თ) უზრუნველყოს სათანადო მართვის სისტემა და პერსონალი დეკომისიის უსაფრთხოდ განსახორციელებლად, მათ შორის, პასუხისმგებელი პირების საჭირო უნარები, ცოდნა და გადამზადება;

ი) ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციისათვის მზადყოფნის უზრუნველსაყოფად, განახორციელოს შესაბამისი ქმედებები ასოცირებული საფრთხეების ადექვატურად და ინციდენტები შეატყობინოს მარეგულირებელ ორგანოს;

კ) უზრუნველყოს დეკომისიის ნებისმიერ ეტაპზე ადექვატური ფინანსური რესურსების ხელმისაწვდომობა.

მუხლი 46. დეკომისიის განხორციელება

1. დეკომისიის განხორციელებისას შეიძლება წარმოიშვას დეკომისიის გეგმაში შესწორებების შეტანის აუცილებლობა, რაც უნდა განხორციელდეს მხოლოდ მარეგულირებელი ორგანოს თანხმობით.

2. დეკომისიის დასრულებისას, ავტორიზებულმა პირმა უნდა განახორციელოს რადიოლოგიური მონიტორინგი, რომლითაც დასტურდება დეკომისიის დასახული მიზნების მიღწევა.

3. დეკომისიის დასრულების შემდეგ, ავტორიზებულმა პირმა, მარეგულირებელ ორგანოს შესათანხმებლად უნდა წარუდგინოს დეკომისიის ანგარიში, სადაც აისახება დეკომისიის განხორციელების შედეგები, რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის მონაცემების ჩათვლით.

4. მარეგულირებელმა ორგანომ, დეკომისიის მიზნებისთვის განხორციელებული ღონისძიებების დასრულებისას, უნდა შეამოწმოს ბირთვული და რადიაციული ობიექტის საბოლოო მდგომარეობა, რათა დარწმუნდეს, რომ მარეგულირებელი მოთხოვნები შესრულდა.

5. ბირთვული და რადიაციული ობიექტი არ უნდა გათავისუფლდეს მარეგულირებელი კონტროლისაგან მანამ, სანამ ავტორიზებული პირი არ დაადასტურებს, რომ დეკომისიის გეგმაში მითითებული საბოლოო მდგომარეობა მიღწეულია და ყველა დამატებითი მარეგულირებელი მოთხოვნა შესრულებული.

მუხლი 47. დეკომისიის ფინანსური უზრუნველყოფა

1. ბირთვული და რადიაციული ობიექტის ექსპლუატაციის მიზნით, ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზიის განმცხადებელმა უნდა უზრუნველყოს ადექვატური ფინანსური რესურსების ხელმისაწვდომობა, რომლებიც აუცილებელია უსაფრთხო დეკომისიის, მათ შორის, წარმოქმნილი რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის ხარჯების დასაფარად.

2. ავტორიზებულმა პირმა უნდა დაფაროს უსაფრთხო დეკომისიის, მათ შორის, წარმოქმნილი რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის ხარჯები.

3. დეკომისიისათვის აუცილებელი ფინანსური რესურსების რაოდენობა უნდა ეფუძნებოდეს ბირთვული და რადიაციული ობიექტისათვის სპეციფიკური ხარჯების დაანგარიშებას და უნდა შეიცვალოს, თუ აღნიშნული ხარჯთაღრიცხვა გაიზრდება ან

შემცირდება. დეკომისიის გეგმის პერიოდული განახლების ფარგლებში, უნდა გადაიხედოს, ასევე, აღნიშნული ხარჯთაღრიცხვაც.

4. დეკომისიის ფინანსური უზრუნველყოფის მოთხოვნები განისაზღვრება „ბირთვული და რადიაციული ობიექტების დეკომისიის განხორციელების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

თავი VII. ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე მზადყოფნა და რეაგირება

მუხლი 48. ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციაზე რეაგირების გეგმა

1. დაუშვებელია პირის ავტორიზება, თუ მას არ გააჩნია მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, დიფერენცირებული მიდგომის გათვალისწინებით შემუშავებული და მარეგულირებელ ორგანოსთან შეთანხმებული ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე მზადყოფნისა და რეაგირების გეგმა (შემდგომში - „რეაგირების გეგმა“).

2. რეაგირების გეგმის შემუშავებისას, პირმა:

ა) უნდა შეაფასოს მოსალოდნელი რისკი, საფრთხე და სავარაუდო მასშტაბი, მათ შორის, რისკის ქვეშ მყოფი მოსახლეობა და მოქცეული ტერიტორია;

ბ) მხედველობაში უნდა მიიღოს ნებისმიერი ამგვარი შემთხვევის ანალიზის ან მიღებული გამოცდილების ან/და მსგავსი საგანგებო სიტუაციის შედეგები.

3. რეაგირების გეგმა უნდა მოიცავდეს:

ა) მოთხოვნას ავტორიზებული პირის მიმართ, დაუყოვნებლივ შეატყობინოს მარეგულირებელ ორგანოს ნებისმიერი სიტუაციის შესახებ, რომელიც საჭიროებს რეაგირების ღონისძიებების განხორციელებას მოსალოდნელი რადიოლოგიური რისკის გამო;

ბ) შესაბამისი ფუნქციების განაწილებას;

გ) იმ გარემოებების იდენტიფიცირებას, რომლის დროსაც წარმოიშვება რეაგირების საჭიროება;

დ) დაცვითი ღონისძიებების ინტერვენციულ დონეებსა და მათი გამოყენების მასშტაბს სავარაუდო საგანგებო სიტუაციის სიმძიმის გათვალისწინებით;

ე) პროცედურებს, მათ შორის, შესაბამის უწყებებთან დასაკავშირებლად და დახმარების მისაღებად კომუნიკაციის წესებს;

ვ) საგანგებო სიტუაციისა და მისი შედეგების შესაფასებელი მეთოდოლოგიისა და საშუალებების აღწერას;

ზ) თითოეული დაცვითი ღონისძიების შეწყვეტის კრიტერიუმებს;

თ) რეაგირების გეგმის შესაბამისობის შესამოწმებლად, ასევე, ყველა ჩართული მხარის ადექვატური ინფორმირებულობისა და მომზადების უზრუნველსაყოფად, პერსონალის ტრენინგების, გადამზადებისა და პრაქტიკული სავარჯიშოების პერიოდულობასა და სხვა დაკავშირებულ საკითხებს;

ი) მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, იმ მოსახლეობისათვის წინასწარი ინფორმაციის მიწოდების დებულებებს, რომლებიც შესაძლებელია დაზარალდნენ საგანგებო სიტუაციის შედეგად;

კ) სხვა დებულებებს, რომლებიც განისაზღვრება ტექნიკური რეგლამენტი - ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების ეროვნული გეგმის დამტკიცების თაობაზე საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

4. შემმუშავებელმა პირმა, კანონმდებლობით დადგენილი პერიოდულობით, უნდა გადახედოს, განახლოს და გამოსცადოს რეაგირების გეგმა.

მუხლი 49. რეაგირების გეგმის შესრულება

ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციის შემთხვევაში, ავტორიზებულმა პირმა უნდა შეასრულოს მარეგულირებელ ორგანოსთან შეთანხმებული რეაგირების გეგმა.

მუხლი 50. ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების ეროვნული გეგმა

1. ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების ეროვნულ გეგმას ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა, რომელსაც შეიმუშავებს მარეგულირებელი ორგანო.

2. ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების ეროვნული გეგმა უნდა შეესაბამებოდეს საქართველოს კანონმდებლობას.

3. ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების ეროვნული გეგმით უნდა განისაზღვროს ბირთვულ ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციებზე მზადყოფნის კატეგორიები, მზადყოფნასა და რეაგირებაში ჩართული ყველა პირის უფლებამოსილებები და განსახორციელებელი ღონისძიებები, მათ შორის, საჯარო ინფორმაციისა და კომუნიკაციის საკითხები.

4. გარემოს, ადამიანის სიცოცხლის, ჯანმრთელობისა და ქონების რადიაციული დაცვისა და ბირთვული უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, საქართველოს მთავრობამ უნდა განსაზღვროს ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე მზადყოფნისა და რეაგირების დაცვის სტრატეგია.

მუხლი 51. ტრანსსასაზღვრო ავარია

1. თუ განვითარებული ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციის შედეგად, არსებობს საქართველოს ფარგლებს გარეთ რადიოაქტიური დაბინძურების გავრცელების რისკი, მარეგულირებელმა ორგანომ, ოფიციალური არხების მეშვეობით, დაუყოვნებლივ უნდა შეატყობინოს ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს და სხვა იმ სახელმწიფოებს, რომლებსაც ეხებათ ან შეიძლება შეეხოთ რადიოლოგიურად მნიშვნელოვანი დაბინძურება „ბირთვული ავარიის შემთხვევაში ადრეული შეტყობინების შესახებ“ კონვენციისა და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

2. მარეგულირებელი ორგანო ასრულებს ეროვნული პასუხისმგებელი პირის ფუნქციას „ბირთვული ავარიის შემთხვევაში ადრეული შეტყობინების შესახებ“ და „ბირთვული ავარიის ან რადიაციული ავარიული სიტუაციის შემთხვევაში დახმარების შესახებ“ კონვენციების მიზნებისთვის.

თავი VIII. რადიოაქტიური მასალის ტრანსპორტირება

მუხლი 52. რადიოაქტიური მასალის ტრანსპორტირების რეგულირების რეჟიმი

1. საქართველოს იურისდიქციის ქვეშ რადიოაქტიური მასალის ტრანსპორტირების მოთხოვნები ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს უახლესი რეგულაციებისა და „სახიფათო ტვირთების საერთაშორისო საგზაო გადაზიდვების შესახებ“ 1957 წლის ევროპული შეთანხმების (ADR) შესაბამისად, განისაზღვრება „ტექნიკური რეგლამენტის – ბირთვული და რადიოაქტიური ნივთიერებების ტრანსპორტირების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებითა და „ტექნიკური რეგლამენტის – „სატრანსპორტო საშუალებებით სახიფათო ტვირთების გადაზიდვის წესის“ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

2. შემუშავებული მოთხოვნებით განისაზღვრება რადიოაქტიური მასალის კატეგორიზაცია ტიპის, რაოდენობისა და გამოსხივების დოზის სიმძლავრის მიხედვით დადგენილი პოტენციური საფრთხის შესაბამისად, ასევე, რადიოაქტიური მასალის ფიზიკური დაცვის ღონისძიებები.

მუხლი 53. რადიოაქტიური მასალის ტრანსპორტირების ავტორიზაცია

დაუშვებელია რადიოაქტიური მასალის ტრანსპორტირება მარეგულირებელი ორგანოს ავტორიზაციისა და მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი შესაბამისი მოთხოვნების დაცვის გარეშე.

თავი IX. ბირთვული გაუვრცელებლობის გარანტიები

მუხლი 54. ბირთვული მასალების მშვიდობიანი მიზნისათვის გამოყენების ვალდებულება

საქართველოს მიერ ნაკისრ საერთაშორისო ვალდებულებათა შესაბამისად, ბირთვული მასალების გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ მშვიდობიანი მიზნისათვის.

მუხლი 55. ბირთვული გაუვრცელებლობის გარანტიების აღსრულება

1. „ბირთვული იარაღის გაუვრცელებლობის შესახებ ხელშეკრულებასთან დაკავშირებით გარანტიების გამოყენების თაობაზე“ საქართველოს რესპუბლიკისა და ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს შეთანხმებისა (შემდგომში „შეთანხმება“) და ამ შეთანხმების დამატებითი ოქმის (შემდგომში „დამატებითი ოქმი“) შესაბამისად, მარეგულირებელი ორგანო უფლებამოსილია გააკონტროლოს ბირთვული იარაღის, ბირთვული მასალებისა და ატომური იარაღის წარმოებისთვის აღჭურვილობის გაუვრცელებლობის თაობაზე საქართველოს მიერ მიღებული გარანტიების იმპლემენტაცია.

2. მარეგულირებელმა ორგანომ უნდა უზრუნველყოს:

ა) კოორდინაცია საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ სტრუქტურებთან და უწყებებთან ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოსათვის შეთანხმებითა და დამატებითი ოქმით განსაზღვრული ინფორმაციის მისაწოდებლად;

ბ) შეთანხმებისა და დამატებითი ოქმის მოთხოვნების შესასრულებლად აუცილებელი ინფორმაციის შეგროვება და ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოსთვის დროულად მიწოდება;

გ) საქართველოში ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს ინსპექტორთა საქმიანობის განხორციელების, ასევე, ინსპექტირების ადგილზე მათი შეუფერხებელი დაშვების ხელშეწყობა შეთანხმებისა და დამატებითი ოქმის მოთხოვნათა შესაბამისად;

დ) ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს ინსპექტორთა საქმიანობის დაგეგმვის, განხორციელებისა და შეფასების მხარდაჭერა შეთანხმების და დამატებითი ოქმის მოთხოვნების შესასრულებლად;

ე) შეთანხმების ეფექტიანი იმპლემენტაციის მიზნებისთვის, საქართველოში ბირთვული მასალების აღრიცხვისა და კონტროლის სისტემის შექმნა და დანერგვა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანების შესაბამისად.

3. დამატებითი ოქმის მოთხოვნების იმპლემენტაციის მიმართ მოთხოვნები განისაზღვრება ტექნიკურ რეგლამენტით - „გარანტიების შეთანხმების დამატებითი ოქმის მოთხოვნების განხორციელების წესით“.

მუხლი 56. ინსპექტირება გარანტიების სფეროში

შეთანხმებისა და დამატებითი ოქმის იმპლემენტაციის საკითხების ეროვნული პასუხისმგებელი პირის ფუნქცია უნდა შეასრულოს მარეგულირებელი ორგანოს უფლებამოსილმა წარმომადგენლმა, რომელსაც უფლება აქვს:

ა) შეამოწმოს შეთანხმებისა და დამატებითი ოქმის მოთხოვნებით განსაზღვრული ობიექტი ან მისი ცალკეული ნაგებობა;

ბ) შეამოწმოს ბირთვული მასალების გამოყენებასთან დაკავშირებული დანადგარები ან/და საქმიანობა;

გ) მოახდინოს არსებული ბირთვული მასალის ვერიფიკაცია;

დ) ჩაატაროს გაზომვები და აიღოს სინჯები შეთანხმებისა და დამატებითი ოქმის მოთხოვნებით განსაზღვრული დანადგარის, ობიექტის ან მისი ცალკეულ ნაგებობის ნებისმიერი ადგილიდან.

მუხლი 57. ბირთვული მასალების მფლობელთა ვალდებულებები ბირთვული გაუფრთხილებლობის გარანტიების სფეროში

ბირთვული მასალების მფლობელები ვალდებული არიან:

ა) აწარმოონ საქმიანობაში გამოყენებული ბირთვული მასალის ფიზიკური და ქიმიური თვისებების აღწერა;

ბ) აწარმოონ ბირთვული მასალების აღრიცხვა, ფიზიკური ინვენტარიზაცია და წარუდგინონ მარეგულირებელ ორგანოს ანგარიშები, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად;

გ) მარეგულირებელ ორგანოს მიაწოდონ ინფორმაცია ბირთვული მასალით საქმიანობასთან დაკავშირებული ნებისმიერი ცვლილების, ორგანიზაციის საპროექტო დიზაინისა და სხვა მოსალოდნელი ცვლილებების ჩათვლით;

დ) უზრუნველყონ ბირთვული მასალების ფიზიკური დაცვა და უსაფრთხოების ზომების მიღება დადგენილი წესით;

ე) დაუყოვნებლივ აცნობონ მარეგულირებელ ორგანოს ბირთვული მასალების დაკარგვის ან აღმოჩენის შესახებ.

თავი X. რადიოაქტიური ნარჩენები

მუხლი 58. რადიოაქტიური ნარჩენების მართვა

1. რადიოაქტიური ნარჩენების მართვა უნდა განხორციელდეს „გამოყენებულ საწვავთან მოპყრობის უსაფრთხოებისა და რადიოაქტიურ ნარჩენებთან მოპყრობის უსაფრთხოების შესახებ“ გაერთიანებული კონვენციის, ამ კანონის, „რადიოაქტიური ნარჩენების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნათა შესაბამისად.

2. ქვეყნის ტერიტორიაზე არსებული ყველა რადიოაქტიური ნარჩენის საბოლოო განთავსების ადგილს წარმოადგენს რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხი.

3. რადიოაქტიური ნარჩენების სახელმწიფო მართვის ფუნქციას ასრულებს მარეგულირებელი ორგანოს რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის დეპარტამენტი, რომლის ფუნქციები განისაზღვრება „რადიოაქტიური ნარჩენების შესახებ“ საქართველოს კანონითა და შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით.

მუხლი 59. ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის ძირითადი მოთხოვნები

1. რადიოაქტიური ნარჩენების მართვა უნდა განხორციელდეს იმგვარად, რომ მართვის ყველა ეტაპზე სრულად იქნას დაცული ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნები.

2. რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის მარეგულირებელი კანონმდებლობა და მეთოდოლოგიები უნდა განისაზღვროს დიფერენცირებული მიდგომის შესაბამისად.

3. რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის ძირითადი პრინციპები განისაზღვრება „რადიოაქტიური ნარჩენების შესახებ“ საქართველოს კანონით.

მუხლი 60. რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის ავტორიზაცია და პასუხისმგებლობა

1. რადიოაქტიური ნარჩენების მართვა ექვემდებარება ლიცენზირებას მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

2. რადიოაქტიური ნარჩენების მართვისას ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის უზრუნველყოფაზე უპირველესი პასუხისმგებლობა ეკისრება შესაბამისი ლიცენზიის მფლობელს, რადიოაქტიური ნარჩენების სახელმწიფოს მფლობელობაში არსებული რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის ობიექტისთვის გადაცემამდე.

3. მარეგულირებელი ორგანო პასუხისმგებელია იმ რადიოაქტიური ნარჩენების ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის უზრუნველყოფაზე, რომელთა კანონიერი მფლობელის დადგენაც შეუძლებელია.

მუხლი 61. რადიოაქტიური ნარჩენების იმპორტი, ტრანზიტი და ექსპორტი

1. რადიოაქტიური ნარჩენების ექსპორტი დასაშვებია მხოლოდ მარეგულირებელი ორგანოს მიერ გაცემული შესაბამისი ნებართვის საფუძველზე.

2. საქართველოს მთელს ტერიტორიაზე აკრძალულია რადიოაქტიური ნარჩენების ტრანზიტი, საქართველოს ფარგლების გარეთ წარმოქმნილი რადიოაქტიური ნარჩენების იმპორტი და რადიოაქტიური ნარჩენების ნებისმიერი მიზნით რეექსპორტი.

3. რადიოაქტიური ნარჩენების ექსპორტისას, გათვალისწინებული უნდა იქნას:

ა) რადიოაქტიური ნარჩენის ექსპორტი არ უნდა განხორციელდეს სამხრეთ განედის მე-60 გრადუსის სამხრეთით;

ბ) რადიოაქტიური ნარჩენის ექსპორტი შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ იმ ქვეყანაში, რომელსაც აქვს შესაბამისი მარეგულირებელი სტრუქტურა და ადმინისტრაციული და ტექნიკური შესაძლებლობები, რომლებიც აუცილებელია რადიოაქტიური ნარჩენების იმგვარი მართვისთვის, რაც უზრუნველყოფს ბირთვულ უსაფრთხოებასა და დაცულობას, ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს სტანდარტების დაცვით;

გ) რადიოაქტიური ნარჩენის ექსპორტი უნდა განხორციელდეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს მიმღები ქვეყნის მარეგულირებელი ორგანოს ოფიციალური დასტური;

დ) რადიოაქტიური ნარჩენის ექსპორტისას უნდა იქნას დაცული რადიოაქტიური მასალების ტრანსპორტირების საერთაშორისო მოთხოვნები.

თავი XI. ექსპორტისა და იმპორტის კონტროლი

მუხლი 62. ექსპორტისა და იმპორტის კონტროლის მიზნები

ბირთვული და სხვა რადიოაქტიური მასალის, ბირთვულთან დაკავშირებული და სხვა შესაბამისი აღჭურვილობის და ტექნოლოგიების ექსპორტისა და იმპორტის კონტროლის მიზნებია:

ა) მოსახლეობისა და გარემოს დაცვა, ასევე, დაცულობისა და ქვეყნის ეკონომიკური ინტერესების უზრუნველყოფა;

ბ) საერთაშორისო ინსტრუმენტებით გათვალისწინებული საქართველოს საერთაშორისო ვალდებულებების შესრულება;

გ) ბირთვული ენერჯის მშვიდობიანი და უსაფრთხო გამოყენების სფეროში საერთაშორისო თანამშრომლობის მხარდაჭერა;

დ) ბირთვული იარაღის და ასაფეთქებელი ან რადიონუკლიდების გამფრქვევი მოწყობილობების გავრცელების პრევენციის საერთაშორისო ძალისხმევის მხარდაჭერა.

მუხლი 63. ექსპორტისა და იმპორტის ავტორიზაცია

1. დაუშვებელია მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი კონტროლს დაქვემდებარებული საქონლის ექსპორტი და იმპორტი ავტორიზაციის გარეშე.

2. მოქმედი კანონმდებლობით დეტალურად უნდა განისაზღვროს კონტროლს დაქვემდებარებული საქონლის ექსპორტისა და იმპორტის ავტორიზაციის პროცესი, მათ შორის:

ა) იმ საქონლის სია, რომელიც ექვემდებარება ავტორიზაციას;

ბ) დებულებები კონტროლს დაქვემდებარებული საქონლის სიის პერიოდული გადახედვისა და განახლების თაობაზე, რათა სიაში აისახოს ტექნოლოგიური მიღწევების შედეგები და შესაბამისი გარემოებების ცვლილებები;

გ) საბოლოო მიმღები პირის კონტროლი;

დ) ექსპორტის დაწყებამდე შეტყობინების ვალდებულება, როცა ამგვარი შეტყობინება საჭიროდაა მიჩნეული;

ე) ავტორიზებულ საქმიანობასთან დაკავშირებული ინფორმაციის კონფიდენციალობის დაცვა.

მუხლი 64. ექსპორტისა და იმპორტის ავტორიზების კრიტერიუმები

1. მარეგულირებელმა ორგანომ, ექსპორტის ავტორიზების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას, უნდა იხელმძღვანელოს მოქმედი კანონმდებლობით, მათ შორის, შემდეგი კრიტერიუმებით:

ა) მიმღებ სახელმწიფოს გაკეთებული აქვს მზოჭავი განაცხადი, რომ მისაღებ საქონელს გამოიყენებს მხოლოდ მშვიდობიანი მიზნებისთვის;

ბ) ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს გარანტიების რეჟიმი გავრცელდება გადასაზიდ მასალაზე;

გ) მიმღები ქვეყანა ყველა საკუთარ ბირთვულ მასალასა და დანადგარს უქვემდებარებს გარანტიების საერთაშორისო რეჟიმს;

დ) მესამე სახელმწიფოში საქონლის გადაზიდვა ექვემდებარება ამ უკანასკნელის მხრიდან წინასწარი თანხმობის უფლებას;

ე) ექსპორტირებულ მასალაზე გასავრცელებელი ფიზიკური დაცვის დონეები შეესაბამება „ბირთვული ნივთიერებების ფიზიკური დაცვის შესახებ“ კონვენციით დადგენილ დონეს;

ვ) განმცხადებელმა წარმოადგინა ინფორმაცია საბოლოო გამოყენებისა და საბოლოო მიმღების თაობაზე, რაც ადასტურებს საქონლის მშვიდობიანი მიზნებისთვის და უსაფრთხოდ გამოყენების განზრახვას;

ზ) ბირთვული მასალა არ გადაიგზავნება იმ გეოგრაფიულ არეალში, სადაც, იგი საქართველოს მიერ აღიარებული საერთაშორისო ინსტრუმენტების მიხედვით, არ შეიძლება გადაიგზავნოს.

2. მარეგულირებელმა ორგანომ, იმპორტის ავტორიზების შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას, უნდა იხელმძღვანელოს მოქმედი კანონმდებლობით, მათ შორის, შემდეგი კრიტერიუმებით:

ა) არ იკრძალება კონტროლს დაქვემდებარებული საქონლის იმპორტირება;

ბ) იმპორტირებული საქონლის მიმღებს გააჩნია შესაბამისი ავტორიზაცია მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად;

გ) იმპორტირებული საქონლის საბოლოო მიმღებს გააჩნია სათანადო ტექნიკური და ადმინისტრაციული შესაძლებლობები და რესურსები იმპორტირებული საქონლის გამოსაყენებლად ბირთვული უსაფრთხოების და დაცულობის მოთხოვნების მიხედვით.

თავი XII. ბირთვული დაცულობა, ფიზიკური დაცვა და არალეგალური მიმოქცევა

მუხლი 65. ბირთვული დაცულობა

1. ბირთვული დაცულობის მიზანია ადამიანის, ქონების, საზოგადოებისა და გარემოს დაცვა ბირთვულ დაცულობასთან დაკავშირებული შემთხვევების უარყოფითი შედეგებისგან. ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის ღონისძიებები უნდა შემუშავდეს, დაიგეგმოს და განხორციელდეს კომპლექსურად, რათა ბირთვული დაცულობის ღონისძიებებმა არ დააზიანოს ბირთვული უსაფრთხოების უზრუნველყოფა და პირიქით.

2. საქართველოს მთავრობა უზრუნველყოფს ეფექტიანი ბირთვული დაცულობის სახელმწიფო რეჟიმის შექმნას, ფუნქციონირებასა და სტაბილურობას დაცულობასთან დაკავშირებული მოვლენების თავიდან აცილების, გამოვლენისა და მათზე რეაგირების მიზნით.

3. ბირთვული დაცულობის სახელმწიფო რეჟიმით უნდა ჩამოყალიბდეს:

ა) პირობები, რომლებიც მინიმუმამდე შეამცირებს რადიოაქტიური მასალებისა და მაიონებელი გამოსხივების სხვა წყაროების უკანონო დაუფლების შესაძლებლობას და საბოტაჟის შემთხვევებს;

ბ) დაკარგული ბირთვული მასალების ან მაიონებელი გამოსხივების სხვა წყაროების აღმოჩენის შემთხვევაში, ტექნიკური დახმარებისა და ინფორმაციის მიწოდების, მათი დაბრუნებისკენ მიმართული ოპერატიული ზომები, ასევე, საბოტაჟის შედეგების მინიმინიზაციის ღონისძიებები;

გ) სატრანზიტო ქვეყნის მხრიდან ბირთვული მასალების და მაიონებელი გამოსხივების სხვა წყაროების დაცვის უზრუნველყოფის გარანტიების არარსებობისას ტრანზიტის აკრძალვა;

დ) ბირთვული და რადიოაქტიური მასალების ბირთვული დაცულობის შესახებ ინფორმაციის კონფიდენციალობის დაცვის ზომები.

4. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით განისაზღვრება ბირთვულ დაცულობასთან დაკავშირებული უკანონო ქმედების სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის საკითხი.

მუხლი 66. ფიზიკური დაცვა

1. მარეგულირებელი ორგანო ასრულებს ეროვნული პასუხისმგებელი პირის ფუნქციას „ბირთვული ნივთიერებების ფიზიკური დაცვის შესახებ“ და „დამატება ბირთვული ნივთიერებების ფიზიკური დაცვის შესახებ“ კონვენციების მიზნებისთვის.

2. კანონმდებლობით განისაზღვრება:

ა) ბირთვული მასალების და რადიოაქტიური წყაროების კატეგორიზაცია და რადიოაქტიური ნარჩენების კლასები;

ბ) დიფერენცირებული მიდგომის გათვალისწინებით ბირთვული მასალებისა და რადიოაქტიური წყაროების კატეგორიზაციის და რადიოაქტიური ნარჩენების კლასების საფუძველზე დაცვის ღონისძიებები;

გ) აღრიცხვისა და კონტროლის მექანიზმები;

დ) ავტორიზაციის მოთხოვნები და პროცედურები ფიზიკური დაცვის უზრუნველსაყოფად;

ე) ინსპექტირებისა და კონტროლის ზომები ფიზიკური დაცვის შესამოწმებლად;

ვ) იძულებითი ღონისძიებები ფიზიკური დაცვის მოთხოვნების ან/და ავტორიზაციის პირობების დარღვევის შემთხვევაში.

მუხლი 67. საერთაშორისო თანამშრომლობა და დახმარება

მარეგულირებელმა ორგანომ უნდა მიაწოდოს ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტოს ინფორმაცია იმ ინციდენტების თაობაზე, რომლებიც დაკავშირებულია ბირთვული

ან სხვა რადიოაქტიური მასალის, აღჭურვილობის და ტექნოლოგიის ქურდობასთან, მარცვასთან ან სხვაგვარ უკანონო დაუფლებასთან.

მუხლი 68. კონფიდენციალური ინფორმაციის დაცვა

არავინ შეიძლება გაამჟღავნოს კონფიდენციალური ინფორმაცია, მათ შორის, ისეთი ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელიც პირისთვის ცნობილი გახდა „ბირთვული ნივთიერებების ფიზიკური დაცვის შესახებ“ და „დამატება ბირთვული ნივთიერებების ფიზიკური დაცვის შესახებ“ კონვენციების დებულებების შესაბამისად.

თავი XIII. უწყებრივი რეესტრი

მუხლი 69. უწყებრივი რეესტრის წარმოება

1. მარეგულირებელი ორგანო აწარმოებს უწყებრივ რეესტრს ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის მართვისა და მარეგულირებელი ზედამხედველობის შესახებ ინფორმაციის მისაღებად და ახორციელებს ღონისძიებებს რეესტრებში მოცემული ინფორმაციის დასაცავად მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

2. მარეგულირებელი ორგანოს და ავტორიზაციის მფლობელი პირის ვალდებულებები მაიონებელი გამოსხივების წყაროების, რადიოაქტიური ნარჩენების და ავტორიზაციის უწყებრივი რეესტრის წარმოებასთან დაკავშირებით, ასევე დაშვება უწყებრივ რეესტრში დაცულ ინფორმაციაზე განსაზღვრულია ტექნიკური რეგლამენტის - „მაიონებელი გამოსხივების წყაროების, რადიოაქტიური ნარჩენების, ავტორიზაციის, შეტყობინების უწყებრივი რეესტრის შექმნისა და წარმოების წესის, მაიონებელი გამოსხივების წყაროების კატეგორიზაციის“ დამტკიცების შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

3. მარეგულირებელი ორგანოს ვალდებულებები, ინსპექტირების უწყებრივ რეესტრში დაცულ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, განისაზღვრება „ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ინსპექტირების განხორციელების წესის“ დამტკიცების შესახებ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანებით.

4. მარეგულირებელი ორგანოს ვალდებულებები, ბირთვული მასალების უწყებრივ რეესტრში მოწოდებულ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, განისაზღვრება „ბირთვული გაუვრცელებლობის გარანტიებთან დაკავშირებული საქმიანობის განხორციელების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანებით.

თავი XIV. გარდამავალი და დასკვნითი დებულებები

მუხლი 70. კანონის ამოქმედებასთან დაკავშირებით მისაღები (გამოსაცემი) ნორმატიული აქტები

1. საქართველოს მთავრობამ 2026 წლის 1 იანვრამდე უზრუნველყოს შემდეგი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მიღება:

ა) უკონტროლო (უპატრონო) რადიოაქტიური წყაროების მოძიებისა და მარეგულირებელი კონტროლის აღდგენის წესი;

ბ) ბირთვული ან რადიოლოგიური საგანგებო სიტუაციის დროს ნიმუშების აღების წესი;

გ) ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე მზადყოფნისა და რეაგირების დაცვის სტრატეგია;

დ) ბირთვული და რადიოაქტიური ნივთიერებების არალეგალურ მიმოქცევაზე რეაგირების წესი;

ე) რადიოაქტიური ნივთიერებებით დაბინძურებული ტერიტორიებისა და საგნების ზედაპირის დეკონტამინაციის განხორციელების წესი;

ვ) ბირთვული და რადიაციული ობიექტების დეკომისიის განხორციელების წესი;

ზ) ბირთვული და რადიაციული ობიექტების, რადიოაქტიური წყაროების, რადიოაქტიური ნარჩენების და მაიონებელი გამოსხივების სხვა წყაროების ბირთვული დაცულობის შესახებ;

თ) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში მოთხოვნები კვალიფიკაციისა და ტრენინგ-პროგრამების მიმართ;

ი) რადიაციული დაცვის, ბირთვული უსაფრთხოებისა და დაცულობის სფეროში სერტიფიცირების პროცედურები;

კ) ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ავტორიზაციის წესი;

ლ) ტექნიკური რეგლამენტი - გარანტიების შეთანხმების დამატებითი ოქმის მოთხოვნების განხორციელების წესი;

მ) იმპორტირებული სამედიცინო დანიშნულების რადიოფარმპრეპარატების შესახებ ინფორმაციის წარდგენის წესი;

ნ) ტექნიკური რეგლამენტი – მაიონებელი გამოსხივების წყაროებთან მოპყრობისადმი რადიაციული უსაფრთხოების ნორმები და ძირითადი მოთხოვნები

ო) ტექნიკური რეგლამენტი - ბირთვულ ან რადიოლოგიურ საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების ეროვნული გეგმა;

პ) ტექნიკური რეგლამენტი - მონიტორინგის განხორციელების წესი.

2. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ 2026 წლის 1 იანვრამდე დაამტკიცოს:

ა) „საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოს მიერ ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის წარმოებისათვის საჭირო დოკუმენტების (მათ შორის, საჯარიმო ქვითრის და სააღსრულებო ფურცლის) ფორმების, მათი შევსების, ჩაბარების, წარდგენის, გამოყენებისა და აღრიცხვა-ანგარიშგების წესი“.

ბ) „რადიაციული დაცვა და უსაფრთხოება ვეტერინარიაში“.

3. ამ კანონის ამოქმედების შემდგომ, ახალი შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მიღებამდე, ძალაში დარჩეს „ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად მიღებული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები, გარდა 53-ე მუხლის მე-3 პუნქტის „ზ“ ქვეპუნქტისა და 51 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე მიღებული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებისა.

4. „ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის 53-ე მუხლის მე-3 პუნქტის „ზ“ ქვეპუნქტის და 5¹ პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე მიღებული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები ძალადაკარგულად გამოცხადდეს 2026 წლის 1 იანვრიდან.

მუხლი 71. ამ კანონის ამოქმედებამდე გაცემული ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის ლიცენზიები

ყველა ის ავტორიზებული პირი, რომლის ბირთვული და რადიაციული საქმიანობაც, ამ კანონის შესაბამისად, ექვემდებარება რეგისტრაციას, ვალდებულია, მარეგულირებელ ორგანოს წარუდგინოს განაცხადი რეგისტრაციის თაობაზე 2026 წლის 1 მაისამდე.

მუხლი 72. დასკვნითი დებულებანი

1. ძალადაკარგულად გამოცხადდეს „ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონი, გარდა ამავე კანონის IV თავისა.

2. „ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის IV თავი ძალადაკარგულად გამოცხადდეს 2026 წლის 1 იანვრიდან.

3. ეს კანონი, გარდა III თავისა, ამოქმედდეს გამოქვეყნებიდან 90-ე დღეს.

4. ამ კანონის III თავი ამოქმედდეს 2026 წლის 1 იანვრიდან.

საქართველოს პრეზიდენტი

სალომე ზურაბიშვილი